
JÄRVENPÄÄN SOSIAALISAIRAALAN PIHA-ALUEEN HOITOSUUNNITELMA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Lepaa, 11.04.2014

Merja Kaarnakoski

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Lepaa

Työn nimi Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen hoitosuunnitelma

Tekijä Merja Kaarnakoski

Ohjaava opettaja Sari Suomalainen

Hyväksytty _____ . _____ .20_____

Hyväksyjä

LEPAA
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä Merja Kaarnakoski **Vuosi** 2014

Työn nimi Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen hoitosuunnitelma

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on laatia hoitosuunnitelma Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuudelle. Piha-alue on kooltaan 11 hehtaaria. Alue koostuu rakennetuista viheralueista ja pelto- sekä metsäalueista. Hoitosuunnitelman tarkoituksena on antaa kasvillisuuden hoitoon selkeät hoito-ohjeet ja näin parantaa alueen yleisilmettä sekä viihtyisyyttä.

Sosiaalisairaalan piha-alueelle ei ole aikaisemmin tehty kattavaa piha- tai hoitosuunnitelmaa. Hoitosuunnitelman pohjaksi alueesta piirrettiin kartta, mihin alueen kasvillisuus inventoitiin. Paikan historiaan tutustuminen antoi käsityksen kasvillisuuden iästä sekä pihan rakentamisen vaiheista.

Työn tuloksena syntyi kuuteen pienempään lohkoon jaettu inventointikartta. Jokaiselle lohkolle on määritetty hoitoluokat ja kirjoitettu yksityiskohtaiset hoito-ohjeet. Hoito-ohjeissa on huomioitu hoitotöihin käytävissä olevat resurssit sekä päihdekuntoutujien mahdollisuus osallistua hoitotöihin. Hoitotyöt on ajoitettu viidelle seuraavalle vuodelle. Työn tilaajalle on myös tehty laadunvalvontalomake, jonka avulla voidaan seurata määritellyissä laatutavoitteissa pysymistä.

Avainsanat hoitosuunnitelma, hoitoluokitus, kasvillisuuden inventointi

Sivut 25 s. + liitteet 31 s.

LEPAA

Degree Programme in Landscape design

Author

Merja Kaarnakoski

Year 2014**Subject of Bachelor's thesis**The Maintenance Plan of the Yard Area for Social Hospital of Järvenpää

ABSTRACT

Purpose of this thesis was to create a maintenance plan for the vegetation of the yard area in Social Hospital of Järvenpää. The yard has an area of 11 hectares. The area consists of built green areas and field and forest areas. The maintenance plan is intended to provide a clear care instructions for the vegetation, thus improving the overall look of the area, as well as comfort.

A comprehensive yard and maintenance plan has not been made for the yard area of the Social Hospital previously. As a basis of the maintenance plan a map was drawn in which the vegetation of the area was inventoried. Getting to know the history of the place gave an idea of the age of the vegetation and the stages in the building of the yard.

The result was an inventory map divided into six smaller blocks. Each block has a maintenance categorization, and written, detailed care instructions. The available resources and the participation of abuse rehabilitees into work was taken into account in the care instructions. The maintenance plan is scheduled for the next five years. There is also written a form of quality control for the client, which can be used to ensure the defined quality.

Keywords maintenance plan, maintenance categorization, inventory of vegetation**Pages** 25 p. + appendices 31p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	PÄIHDEKUNTOUTUKSEN HISTORIA.....	4
3	VIHERYMPÄRISTÖN MERKITYS HYVINVOINNILLE.....	6
3.1	Puutarhaterapia kuntoutusmuotona.....	6
3.2	Sairaaloiden ja laitosten piha-alueet.....	7
4	LOHKOJAKO JA HOITOLUOKITUS.....	8
4.1	Hoitoluokat.....	9
4.1.1	Rakennetut viheralueet.....	9
4.1.2	Avoimet viheralueet.....	10
4.1.3	Taajamametsät.....	10
4.1.4	Erytisalueet.....	11
4.2	Hoitoluokan määrittäminen.....	11
4.3	Sosiaalisairaalan piha-alueiden hoitoluokat.....	11
5	KASVILLISUUDEN INVENTOINTI.....	13
5.1	Inventoinnin toteutus ja menetelmät.....	13
5.2	Kasvillisuus ja kuntoarvio.....	14
5.2.1	Puut.....	14
5.2.2	Pensaat.....	15
5.2.3	Nurmialueet.....	16
5.2.4	Muut alueet.....	17
6	HOITOSUUNNITELMA.....	19
6.1	Nurmialueet hoitoluokka A2 ja A3.....	19
6.2	Perenna-alueet.....	19
6.3	Pensaat.....	20
6.4	Puut.....	20
6.5	Maisemaniityt.....	21
6.6	Metsät.....	22
7	HOITOTÖIDEN AIKATAULU JA LAADUNVARMISTUS.....	23
8	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	24
	LÄHTEET.....	25
LIITE 1	Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen hoito-ohjeet	
LIITE 2	Hoitotöiden aikataulu	
LIITE 3	Laadunvalvontalomake	
LIITE 4	Kasvillisuuden inventointikartta	

1 JOHDANTO

Järvenpään sosiaalisairaala sijaitsee Haarajoella, Lahdenväylän itäpuolella. Matkaa Helsinkiin on 40 kilometriä ja Lahteen 60 kilometriä. 90 paikkainen valtakunnallinen sairaala on erikoistunut hoitamaan erilaisia riippuvuusongelmia. Henkilökuntaa sairaalassa on yli 90 henkilöä. Sairaalan toimintaa ylläpitää A-klinikkasäätiö.

Järvenpään sosiaalisairaala perustettiin 1940-luvun lopulla Haarajoen kartanon maille ja vihittiin virallisesti käyttöön vuonna 1951. 11 hehtaarin sairaala-alueella on useita rakennuksia. Vanhin rakennuksista on 1800-luvulla rakennettu empiretyylinen kartanorakennus, uusin on 1970-luvulla rakennettu sairaalarakennus. Muut rakennukset ovat peräisin 1940- ja 1950-luvuilta.

KUVA 1 *Sairaala-alueen vanhin rakennus 1800-luvulta*

Sairaalan piha-alue on muovautunut nykyiseen asuunsa vuosien saatossa rakentamisen ja viljelyn loppumisen myötä. Alueella on paljon nurmialueita istutuksineen, muutama pieni metsäalue sekä viljelykäytöstä poistettuja heinittyneitä peltoalueita.

Sairaala-alueelle ei ole tehty koko laajan alueen kattavaa pihasuunnitelmaa. Ainoa tämän opinnäytetyöprojektin yhteydessä esiin tullut suunnitelma on sairaalarakennuksen sisääntulopihalle 2000-luvun taitteessa tehty pienimuotoinen istutussuunnitelma. Hoitosuunnitelmaa alueelle ei ole tehty.

Alueelta puuttuu selkeä linja niin istutetun kasvillisuuden kuin piha-alueiden hoidonkin suhteen. Piha-alueiden hoidon resurssit ovat olleet vähäiset ja hoidon puute on saanut kasvillisuuden ränsistymään. Perennaja pensasalueet ovat rikkaruohottuneet ja osa puista alkaa olla jo vaarallisessa kunnossa. Metsä- ja peltoalueet ovat vesoittuneita ja alueella on jonkin verran viljelykarkulaisena levinnyttä kurtullehtiruusua sekä pajuangervoa.

Ympäristöllä on suuri merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Ympäristöä on hyödynnetty kuntoutujien toipumisprosessissa jo 1800-luvulta lähtien. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 13.) Vähäisellä käytöllä ja huonolla hoidolla oleva epäsiisti piha-alue ei tue kuntoutujien toipumisprosessia. Yhä useampi päihdekuntoutuja tarvitsee myös apuvälineitä liikkumisensa tueksi, jolloin ympäristön esteettömyys korostuu.

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana on Järvenpään sosiaalisairaalta tullut pyyntö tehdä alueen kasvillisuudelle hoitosuunnitelma aikatauluineen sekä selkeät työohjeet, jotta myös päihdekuntoutujien osallistuminen hoitotöihin osana omaa kuntoutumisprosessiaan olisi mahdollista. Hoitosuunnitelman avulla pyritään saamaan alueen viherhoitotöille selkeä, yhtenäinen linja ja näin kohentaa alueen yleisilmettä sekä parantaa viihtyisyyttä. Myös tarvittavat resurssit pystytään paremmin varaamaan ja kohdentamaan.

Jotta alueella olevasta kasvillisuudesta saadaan kokonaiskuva, on alueen kasvillisuus inventoitu tarkoituksenmukaiseen, hoitosuunnitelman pohjana toimivaan karttaan. Alueen suuren koon vuoksi kartta on jaettu kuuteen lohkokon ja jokaiselle lohkolle kirjoitettu omat hoito-ohjeensa.

Alueen kasvillisuutta hoitaa pääasiassa kiinteistöhoitaja sekä satunnaisesti apuna työskentelee muutama siviilipalvelusmies, joilla ei välttämättä ole kasvintuntemusta tai kokemusta piha-alueen hoitotöistä. Hoito-ohjeiden tulee olla selkeitä ja yksinkertaisia, jotta kokemattomatkin henkilöt pystyvät työn hyvin ja turvallisesti suorittamaan. Hoitotyöt myös ajoitetaan kasvillisuuden kannalta parhaille vuodenajoille viiden seuraavan vuoden jaksolle.

Piha-alue on ollut vähäisellä käytöllä ja hoitosuunnitelman yhteyteen toivottiin käyttöideoita alueelle. Henkilökunnalta tulleita toiveita olivat mm. frisbeegolfrata sekä kävelyreitti joen rantaan peltoalueille. Tässä opinnäytetyössä annetaan muutamia käyttöideoita hoito-ohjeiden yhteydessä. Jotta alue saataisiin järkevään, kuntoutujia palvelemaan käyttöön, kannattaa alueelle teettää erillinen käyttösuunnitelma.

Tämän hoitosuunnitelman pääpaino on rakennettujen viheralueiden kasvillisuudessa. Kalusteita, varusteita sekä muita rakenteita on niukasti, ja ne ovat pääosin uusimistarpeessa, joten niitä ei tässä yhteydessä käsitellä. Myös kulkuväylät ja puhtaanapito jätetään tämän hoitosuunnitelman ulkopuolelle.

Hoitosuunnitelma toimii pohjana paitsi kasvillisuuden hoitotöille, myös mahdollisesti myöhemmin tehtäville piha-alueen suunnitelmille. Sairaala-alueella tullaan uusimaan lähitulevaisuudessa lämmitysjärjestelmä ja päivittämään jätehuolto. Myös muutoksia alueen huoltoliikenteen reiteille on pohdittu.

KUVA 2 *Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alue*

2 PÄIHDEKUNTOUTUKSEN HISTORIA

Alkoholistien on vielä pari vuosisataa sitten katsottu kuuluvan mielisairaaloiden potilaiksi. 1870-luvulla heräsi liike alkoholistien auttamiseksi ja ajatus alkoholisteille tarkoitettu huoltolasta syntyi. Ensimmäinen alkoholistihuoltola perustettiin vuonna 1888. Huoltola toimi yksityisenä laitoksena aina vuoteen 1936 saakka, jolloin se siirtyi valtion ylläpitämäksi. (Ahonen 1999, 6.)

Vuonna 1937 astui voimaan alkoholistolaki, jonka tehtävänä oli palauttaa alkoholistit takaisin raittiiseen elämään. Lain noudattamiseksi käytettiin toimenpiteinä varoituksen antamista, raittiusvalvontaa sekä hoitoa yleisessä alkoholistihuoltolassa. Huoltolahoito kesti potilaasta riippuen vuodesta jopa neljään vuoteen. (Ahonen 1999, 7.)

Alkoholistihuoltolat sijoitettiin tarkoituksella maaseudulle pois vilkkaista asutuskeskuksista. Tällä pyrittiin irrottamaan alkoholistit tutusta, juomista ylläpitävästä ympäristöstä ja ihmissuhteista. Maaseudulla myös raskaan fyysisen työn teettäminen potilailla oli mahdollista. Alkoholistilaissa fyysinen työ katsottiin ainoaksi hoitomuodoksi huoltoloissa ja se oli potilaille pakollista. Työn katsottiin paitsi parantavan fyysistä kuntoa, myös lisäävän omanarvontuntoa. (Ahonen 1999, 8.)

Toisen maailmansodan jälkeen alkoholistien määrä kasvoi nopeasti. Miehet purkivat sotamuistojaan alkoholin avulla ja isojen kaupunkien asuntopula pakotti yhteismajoituksiin, mikä innosti erityisesti miehiä juomaan porukoissa. Alkoholinkäyttö runsastui ja jo 1930-luvun lopulla alettiin pohtia alkoholistien vastaanotto- ja hoitoonluokittelulaitoksen perustamista. (Ahonen 1999, 10-11.)

Vuonna 1946 ns. suuri alkoholikomitea antoi mietintönsä vastaanottolaitoksen perustamisesta. Vastaanottolaitoksen paikaksi oli mietitty Ohkolanjoen ja Keravanjoen yhtymäkohdassa sijaitsevaa Haarajoen kartanoa. Yksityisomistuksessa ollut perintötila 1800-luvun alun empiretyylisine päärakennuksineen oli päätynyt maatalousministeriön omistukseen pakkolunastuksen kautta vuonna 1946. Tilan sijaintia pidettiin ihanteellisena, sillä matkaa Kellokosken sairaalaan on vain 5 kilometriä. (Ahonen 1999, 12-13.)

Maatalousministeriö luovutti osan tilasta sosiaaliministeriölle vastaanottolaitoksen perustamista varten vuonna 1946. (Ahonen 1999, 12.) Ensimmäiset alkoholistit muuttivat tilalle vuoden 1948 lopulla potilaiksi ja vastaanottolaitosta rakentamaan. (Ahonen 1999, 14.) Virallisesti vastaanottolaitos vihittiin käyttöön syyskuussa 1951. (Ahonen 1999, 21.)

Vuonna 1962 uusi asetus päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä astui voimaan. Vastaanottolaitoksen nimi muuttui Järvenpään sosiaalisairaalaksi ja sairaalan tehtäväksi määriteltiin alkoholistien vastaanotto ja lähettäminen soveltuviin hoitopaikkoihin. Lisäksi sairaala velvoitettiin neuvonnan, valvonnan ja huoltolatoiminnan suunnitteluun sekä

hoitomenetelmien kehittämiseen ja tutkimustyöhön. (Ahonen 1999, 68-69.) 1960-luvulla hoitomuotoina käytettiin työtoiminnan lisäksi lääke- ja keskusteluhoitoa. (Ahonen 1999, 84-85.) Hoitoaikoja myös lyhennettiin. (Ahonen 1999, 72.)

Uusi alkoholilainsäädäntö toi vuonna 1969 keskioluen kaappoihin. Alkoholien kulutus kasvoi räjähdysmäisesti, mikä näkyi alkoholistien määrän lisääntymisenä. Myös naisten alkoholinkäyttö kasvoi rajusti. (Ahonen 1999, 67-68.) Sosiaalisairaalaan alettiin rakentaa uutta lisärakennusta huhtikuussa 1970. (Ahonen 1999, 96.) Sairaalaan perustettiin myös erillinen tutkimusyksikkö vuonna 1972.

1970-luku oli murroskausi päihdekuntoutujien hoidossa. Avohuolto kehittyi voimakkaasti ja se muutti huoltolahoidon asemaa. Huoltolahoittoa katsottiin toissijaiseksi ja sosiaalisairaala joutui tarkentamaan rooliaan ja merkitystään päihdekuntoutuksessa. 1970-luvulla potilaiden moniongelmaisuus kasvoi ja työtoiminnan merkitys kuntoutusmuotona laski. (Ahonen 1999, 100-101.)

1990-luvun alun lama ja talousvaikeudet vaikeuttivat myös sosiaalisairaalan toimintaa. Sosiaalisairaalan toimintaa ylläpitänyt valtio siirsi vetovastuun ja heinäkuusta 1994 alkaen sosiaalisairaalan toiminnasta on vastannut A-klinikkasäätiö. (Ahonen 1999, 214.)

3 VIHERYMPÄRISTÖN MERKITYS HYVINVOINNILLE

Luonnolla ja viherympäristöllä on suuri merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Ihminen on jo aikojen alusta ollut paitsi vuorovaikutuksessa, myös riippuvainen luonnosta erityisesti ruoan suhteen. Olemme edelleen jatkuvassa vuorovaikutussuhteessa ympäristömme kanssa. (Simson, Straus 1998, 157.) Ympäristö on kuitenkin muuttunut aikojen saatossa ja kaupungistumisen myötä siten, ettemme ole enää jatkuvasti luonnon ympäröimänä tai edes päivittäin kosketuksessa luontoon. Kaupungistumisen myötä ihminen viettää jopa yli 80 % ajastaan sisätiloissa. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 73.)

Kaupunkiympäristön tarjoamat jatkuvat virikkeet pitävät ihmisen vireystilan korkealla, rasittavat aisteja ja aiheuttavat stressiä. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 24.) Nyky-yhteiskunnassa ihmisen on usein toimittava ääri rajoilla täyttääkseen työelämän tehokkuusvaatimukset. Kaupunkiympäristössä varsinaisen luonnon puuttuessa, puistojen, puutarhojen ja muiden rakennettujen viheralueiden merkitys rauhoittavina, hyvinvointia tarjoavina ympäristöinä korostuu.

Kasvien on todettu vaikuttavan ihmisen psykofysiologisiin toimintoihin silloinkin, kun niitä ei tietoisesti tarkkailla. Kasvit vähentävät stressiä, sallivat levollisen olemisen, eivätkä kohota vireystilaa. Myös suorituskyky paranee. Erityisesti silloin, kun ihmisen toimintakyky on rajoittunut, kasvien ja rauhoittavan ympäristön merkitys korostuu. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 24-25.)

Monitieteistä tutkimusta luonnon, kasvien ja niiden hoidon merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille kutsutaan Human Issues in Horticulture eli HHH-tutkimukseksi. Puutarhatieteen, ympäristöpsykologian, psykologian, sosiologian ja lääketieteen oppeihin ja menetelmiin perustuvaa tutkimusta tehdään runsaasti kaikkialla maailmassa. Myös Suomessa HHH-tutkimusta on tehty 1990-luvun puolivälistä alkaen. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 22)

3.1 Puutarhaterapia kuntoutuemuotona

1700-luvulta alkaen on uskottu luonnon ja sen parissa työskentelyn tervehdyttävään vaikutukseen. Puutarhaympäristö ja siellä työskentely otettiin käyttöön hoitomenetelmänä mielisairaaloissa 1800-luvun alkupuolella. Tämä hoitomenetelmä oli tärkeä vielä 1900-luvun alun psykiatrisissa sairaaloissa, mutta 1970-luvulla puutarhaympäristön terapeuttinen vaikutus menetti arvostuksensa. Nykyisin on jälleen huomattu puistomaisen ympäristön sekä puutarhatoiminnan mahdollisuudet kuntoutuemuotona. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 13-14.)

Puutarhaympäristön ja siellä työskentelyn eli puutarhaterapian käyttö hoitomenetelmänä pyrkii vaikuttamaan ihmisen fyysiseen, psyykkiseen ja

sosiaaliseen toimintakykyyn. (Simson, Straus 1998, 27.) Terapiamuodon fysiologisia vaikutuksia on vaikea mitata, mutta esimerkiksi verenpaine on tutkittavilla henkilöillä laskenut. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 51.) Työkyky, huomio- ja keskittymiskyky paranevat ja omatoimisuus kasvaa. Samalla sosiaaliset taidot kehittyvät ja masentuneisuus vähenee. Päivään tulee uutta sisältöä. Puutarhaympäristössä oleskelu ja työskentely myös rauhoittaa ja virkistää mieltä.

Puutarhassa työskentely terapiamuotona onnistuu silloin, kun se on hyvin etukäteen suunniteltu ja järjestetty. Ohjeiden tulee olla selkeitä, rauhallisia ja johdonmukaisia. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 53.) Työskentelyn tulee kuitenkin olla vapaaehtoista ja perustua kuntoutujan omaan haluun. Ongelmaksi usein nousee sopivan ohjaajan löytäminen. Ohjaajalla tulisi olla kokemusta ja tietoa niin puutarhatöistä, terapiamuodosta kuin kuntoutettavistakin sekä riittävästi pitkäjänteisyyttä ja sitoutumistahtoa. (Simson, Straus 1998, 183.) Laitosympäristön pihatöitä ei voi jättää pelkästään kuntoutujien vastuulle. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 36.)

3.2 Sairaaloiden ja laitosten piha-alueet

Sairaaloiden ja laitosten ympäristö on monesti suunniteltu huoltoliikenteen toimivuuden tarpeisiin sopivaksi. Tehokkuusvaatimukset kasvavat ja ulkoinen ympäristö on usein se, mistä säästetään. Piha-alue on suunniteltu mahdollisimman edullisin kustannuksin ylläpidettäväksi. Suuret nurmialueet muutamine pensasryhmineen koristaakin usein sairaaloiden ja laitosten ulkoalueita. Lääketieteen kehittymisen myötä hoito on tehokasta ja hoitoajat ovat lyhyitä. Kuntoutujien ja henkilökunnan pihan käyttö rajoittuu pysäköintiin ja tupakointipaikalla pistäytymiseen. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 103.)

Jotta laitosten piha-alue tukisi kuntoutumisprosessia, tulisi ympäristön herättää myönteisiä tunteita sekä uskoa parempaan tulevaisuuteen. Siisti, hyvin hoidettu ympäristö on sekä kuntoutujille että henkilökunnalle osoitus siitä, että heistä välitetään. Hyvin hoidettu piha antaa myös kuvan laitoksen menestyksestä ja vastuullisuudesta ympäristöasioissa. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 72.) Huonolla hoidolla oleva piha herättää usein arvottomuuden tunteita ja vaikuttaa myös henkilökunnan hyvinvointiin sekä työssäjaksamiseen. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 104.)

Laitoksen ympärillä oleva piha-alue on hyvä ympäristö asioiden miettimiseen ja itsensä tutkiskeluun. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 131.) Ulkona on tilaisuus paitsi yksinoloon ja rauhoittumiseen myös seurusteluun ja yhdessäoloon. Ulkoympäristöön poistuttaessa kuntoutujan potilaan rooli heikkenee, mieli virkistyy ja kuntoutuja voi saada takaisin elämänhallinnan ja itsemääräämisen tunteensa. Ulkona on usein myös helpompi puhua mieltä painavista asioista ja tunteista. Lisäntyneen ulkoilun on huomattu vähentävän häiriökäyttäytymistä sisällä sekä parantavan unen laatua. (Rappe, Lindén, Koivunen 2003, 43.)

4 LOHKOJAKO JA HOITOLUOKITUS

Järvenpään sosiaalisairaalan alue on suuren koon vuoksi jaettu tässä opinnäytetyössä kuuteen pienempään lohkoon. Lohkojaon perusteena on ollut rakentamisaste ja rakennusten sekä niiden ympärillä olevien piha-alueiden käyttötarkoitus. Myös alueen historia on lohkojaossa huomioitu. Jokainen lohko hoitoluokitetaan ja lohkoille asetetaan hoitoluokituksen mukaiset hoidon tavoitteet hoito-ohjeineen.

Tässä opinnäytetyössä painoarvo on rakennetuilla viheralueilla (lohkot I, II ja III), joiden kasvillisuus ja hoito käsitellään yksityiskohtaisemmin. Lohkot IV, V ja VI ovat kasvillisuudeltaan enemmän luonnontilaisia ja niiden hoito käsitellään yleispiirteittäin.

KUVA 3 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen lohkojako

4.1 Hoitoluokat

Suomessa on yleisessä käytössä Viherympäristöliitto ry:n sekä Kaupunkipuutarhurien Seura ry:n yhteistyön tuloksena syntynyt valtakunnallinen viheralueiden hoitoluokitus. Hoitoluokitus on tarkoitettu erityisesti taajamaviheralueille, mutta on käyttökelpoinen myös muilla taajaman ulkopuolella sijaitsevilla rakennetuilla viheralueilla.

Hoitoluokituksessa viheralueet on jaettu kolmeen hoitoluokkaan: A rakennetut viheralueet, B avoimet viheralueet ja C taajamametsät. Nämä pääluokat on edelleen jaettu alaluokkiin viheralueen käyttötarkoituksen, rakentamisasteen, luonnonominaisuuksien, hoidon laatutavoitteen sekä hoidon intensiivisyyden perusteella. Lisäksi on käytössä hoitoluokka E, johon sisällytetään muiden hoitoluokkien hoitotavoitteista poikkeavat alueet. (Nuotio 2000, 10.)

Taulukko 1 Valtakunnalliset viheralueiden hoitoluokat alaluokkineen

A Rakennetut viheralueet	B Avoimet viheralueet	C Taajama- metsät	E Erityis- alueet
A1 Edustusviheralueet A2 Käyttöviheralueet A3 Käyttö- ja suojaviheralueet	B1 Maisemapellot B2 Maisemaniityt	C1 Lähimetsät C2 Ulkoilu- ja virkistysmetsät C3 Suojametsät C4 Metsät	

4.1.1 Rakennetut viheralueet

Hoitoluokka A eli rakennetut viheralueet on jaettu kolmeen alaluokkaan; A1 edustusviheralueisiin, A2 käyttöviheralueisiin sekä A3 käyttö- ja suojaviheralueisiin. Edustusviheralueisiin kuuluvat esimerkiksi tärkeiden julkisten rakennusten, sekä muiden historiallisesti tai arkkitehtonisesti arvokkaiden kohteiden viheralueet. Edustusviheralueita on Suomessa kaikista viheralueista vain murto-osa ja nämäkin alueet sijaitsevat pääasiassa suurten kaupunkien keskusta-alueilla. (Nuotio 2000, 11.)

Hoitoluokkaan A1 kuuluvat edustusviheralueet vaativat päivittäisiä hoitotoimenpiteitä. Hoidon tavoitteena on pitää arvokas alue jatkuvasti edustuskelpoisena. (Nuotio 2000, 11.)

Hoitoluokan A2 käyttöviheralueet on tarkoitettu oleskeluun, leikkiin sekä pienimuotoiseen pelaamiseen. Alueet ovat yleensä nurmivoittoisia ja niillä on paljon puu- sekä pensasistutuksia. A2 hoitoluokkaan kuuluu valtaosa

kiinteistöjen piha-alueista ja nämä alueet ovat yleensä kovalla kulutuksella. (Nuotio 2000, 12.)

Käyttöviheralueilla hoidon tavoitteena on alueen ylläpito jatkuvasti viihtyisänä, toimivana ja turvallisena. Turvallisuutta vaarantavat vauriot korjataan välittömästi ja muut havaitut puutteet mahdollisimman pian. (Nuotio 2000, 12.)

A3 hoitoluokka muodostuu käyttö- ja suojaviheralueista. Nämä alueet sijaitsevat usein rakennetun ja luonnonalaisen ympäristön välimaastossa ja kasvillisuus koostuu sekä luonnonkasvillisuudesta, että istutetusta kasvillisuudesta. A3 hoitoluokan alueita käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen. Tähän hoitoluokkaan kuuluvia alueita ovat mm. pääväylien viheralueet. Hoidon tavoitteena on turvata kasvillisuuden elinvoimaisuus ja monimuotoisuus. (Nuotio 2000, 13.)

4.1.2 Avoimet viheralueet

Hoitoluokka B eli avoimet viheralueet jaetaan kahteen alaluokkaan. B1 luokan maisemapellot ovat virkistyskäyttöön tarkoitettuja, maatalouskoneilla hoidettavia viljelykiertopeltoja. B2 luokka eli maisemaniityt puolestaan ovat ketoja, niittyjä tai muita vastaavia avoimia luonnonkasvien esiintymisalueita, joita käytetään ulkoilu- ja retkeilyalueina. Hoidon tavoitteena näillä alueilla on ylläpitää kulttuurimaisemaa sekä luonnon monimuotoisuutta. (Nuotio 2000, 14-15.)

4.1.3 Taajamametsät

C hoitoluokka eli taajamametsät jaetaan neljään alaluokkaan. Lähimetsät muodostavat alaluokan C1. Lähimetsillä tarkoitetaan tiiviin asutuksen välittömässä läheisyydessä ja kovalla kulutuksella olevia metsäalueita. C2 hoitoluokkaan kuuluu ulkoilu- ja virkistysmetsät, jotka ovat virkistykseen käytettäviä laajempia metsäalueita asutuksen liepeillä. Hoidon tavoitteena luokissa C1 ja C2 on säilyttää maisemakuva ja kasvillisuus elinvoimaisena sekä turvata ulkoilumahdollisuudet. (Nuotio 2000, 16-17.)

C3 hoitoluokka puolestaan pitää sisällään väylien, teollisuusalueiden ja vesistöjen reuna-alueiden suojametsät, eikä niillä ole virkistysarvoa. Suojametsien tarkoituksena on lieventää mm. melu- ja pölyhaittoja. Hoidon tavoitteena on ylläpitää monikerroksellisen kasvillisuuden peittävyys ja suojavaikutus. (Nuotio 2000, 18.)

C4 luokka koostuu taajama-alueiden sekä taajaman reuna-alueiden suuremmista metsäalueista, joissa metsäluonto on selvästi hallitseva ominaispiirre. C4 hoitoluokassa hoidon tavoitteena on säilyttää metsäluonnon ominaispiirteet sekä koskemattomuus. (Nuotio 2000, 18.)

4.1.4 Erityisalueet

Erityisalueet sijaitsevat hoitoluokkiin A, B tai C kuuluvilla alueilla. E hoitoluokkaan kuuluvat pääluokan hoitotavoitteista poikkeavat alueet kuten suo, kallio, lehto tms. Erityisalue voi olla myös taideteos, muistomerkki tms. Erityisalueilla hoidon tavoitteet määritellään kohdekohtaisesti. (Nuotio 2000, 19.)

4.2 Hoitoluokan määrittäminen

Hoitoluokan määrittämiseen vaikuttaa luonnonominaisuuksien, käyttötarkoituksen ja rakentamisasteen lisäksi hoidon laatutavoite sekä käytettävissä olevat resurssit. Hoidon laatutavoite määrittää, millaiseen yleisilmeeseen alueella pyritään. Laatutavoite saavutetaan määrittelemällä hoidon intensiivisyys ja tarvittavat hoitotoimenpiteet. Alueen voimakas käyttö ja kuluminen lisäävät tarvittavien hoitotoimenpiteiden määrää. Hoitoluokituksen tarkoituksenmukaisuus kannattaa tarkistaa vähintään 5-10 vuoden välein ja tarvittaessa päivittää käytön sekä tarpeiden muuttuessa. (Nuotio 2000, 7-8.)

Hoitoluokan määrittäminen antaa käsityksen hoidon kustannuksista. Suurimmat hoitokulut ovat A hoitoluokan rakennetuilla viheralueilla, pienimmät B ja C luokkien luonnontilaisemmilla alueilla. Hoitokustannuksiin vaikuttaa myös luokitettavan alueen maantieteellinen sijainti eli kasvukauden pituus. Määritellyssä hoitoluokassa pysyminen saattaa myös vaatia alueen peruskorjauksia aika ajoin. (Nuotio 2000, 8-9.)

4.3 Sosiaalisairaalan piha-alueen hoitoluokat

Tässä opinnäytetyössä Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueelle on määritelty hoitoluokat. Hoitoluokat on asetettu laatutavoitteiksi, joiden saavuttamiseksi on määritelty lohkottaiset hoito-ohjeet. Hoitoluokitus myös antaa kuvan hoidon vaatimista resursseista ja kustannuksista.

Järvenpään sosiaalisairaalan alueella lohkot I, II ja III kuuluvat hoitoluokkaan A eli rakennettuihin viheralueisiin. A1 alaluokkaan kuuluvia alueita ei ole, vaan A hoitoluokan alueet on jaettu alaluokkiin A2 ja A3. Lisäksi lohkon V peltoalueella sijaitsevan talon piha-alue sekä lohkon VI kartanon ympärysalue kuuluvat hoitoluokkaan A3.

Hoitoluokkaan B eli avoimiin viheralueisiin kuuluvia alueita on lohkojen IV ja V peltoalueet. B hoitoluokan alueet on määritelty kuuluviksi alaluokkaan B2 eli maisemaniittyihin.

Taajamametsiä eli hoitoluokkaan C kuuluvia alueita on lohkon IV metsäsaareke sekä lohkon VI laajempi metsäalue. Metsäalueet kuuluvat alaluokkaan C4. E hoitoluokkaan kuuluvia alueita ei sosiaalisairaalan piha-alueilla ole.

KUVA 4 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen hoitoluokitus

5 KASVILLISUUDEN INVENTOINTI JA KUNTOARVIO

Kasvillisuuden inventointi ja karttaan merkitseminen helpottavat kiinteistöjen viheromaisuuden hallintaa. Kasvillisuuden määristä ja sijainnista saadaan kokonaiskuva ja samalla tarkempaa tietoa koko ulkoalueiden tilasta. Inventointikarttojen perusteella hoito ja kunnossapito on helpompi suunnitella ja toteuttaa. Inventointikartat toimivat myös tulevan suunnittelun ja rakentamisen dokumentteina.

Alueen historiaan tutustuminen on tärkeää ennen varsinaisen maastoinventoinnin aloittamista. Näin saadaan yleiskuva siitä, miten alue on kehittynyt vuosien saatossa. (Hautamäki 2000, 14.) Riittävällä tarkkuudella olevalle pohjakartalle merkitään tärkeimmät maisemalliset elementit sekä omassa työssä tarvittavat tiedot, kuten kiinteät rakenteet, kulkuväylät, kasvillisuus ja sen sijainti jne. (Hautamäki 2000, 23.)

Sairaala-alueen kasvillisuuden yleisinventointi aloitettiin lokakuussa 2013 ja inventointi sekä inventointikartan piirtäminen jatkui aina tammikuun 2014 alkupuolelle asti. Inventointia helpotti lumeton talvi, mutta oman haasteensa inventointiin toi kasvien tunnistaminen lepotilassa. Kasvintunnistus pohjautuu Dendrologian seura ry:n julkaisuun: Suomen puu- ja pensaskasvio.

Puut ja pensaat käsitellään tässä työssä lajikohtaisesti, mutta lajikkeita ei eritellä. Lajikkeilla ei tässä yhteydessä ole hoidon kannalta merkitystä. Muutamia pensaita oli myös mahdotonta tunnistaa sukua tarkemmin riittävien tuntomerkkien puuttuessa sekä voimakkaiden risteytymistäipumustensa takia.

Inventointiajankohdasta johtuen perennoja oli mahdotonta tunnistaa maanpäällisten osien puuttuessa. Perennojen hoito käsitellään yleisesti alueittain olettaen, ettei alueella ole erityisiä hoitotoimenpiteitä vaativia lajeja.

5.1 Inventoinnin toteutus ja menetelmät

Alueen kasvillisuus dokumentoitiin valokuvaamalla sekä merkitsemällä kasvien sijainti ja määrät asemakaavaan perustuvaan pohjakarttaan. Inventointikartan piirtämisessä apuna käytettiin Järvenpään sosiaalisairaaltal saattua alueopaskarttaa sekä vanhaa 1980-luvulta peräisin olevaa kaapelikarttaa, joista selvisi tarkemmin rakennusten käyttötarkoitus sekä suunnittelualueen rajat. Inventointikartta piirrettiin sähköiseen muotoon Nemetschekin VectorWorks Landmark 2011 – ohjelmalla. CAD-ohjelma on suunniteltu erityisesti viheralueiden suunnittelutarpeisiin.

Kasvillisuuden inventointi toteutettiin karttapohjaan manuaalisesti ilman satelliittipaikannuslaitteita. Paikannuslaitteita ei käytetty kustannussyistä. Inventoinnissa mittauksen välineinä käytettiin pääasiassa askelmittaa sekä

joissakin mittojen tarkistuksissa rullamittaa. Mittaustulokset eivät siis ole kovin tarkkoja, vaan mittatarkkuus saattaa vaihdella muutamia metrejä. Inventointikartan tarkkuus on kuitenkin käyttötarkoitukseensa riittävä. Mikäli inventointikarttaa käytetään myöhemmin esimerkiksi tulevan pihasuunnittelun apuna, tulee mittojen oikeellisuus tarkistaa maastossa.

5.2 Kasvillisuus ja kuntoarvio

5.2.1 Puut

Alueella on runsaasti eri ikäistä istutettua puustoa. Pääosin puusto on vuosikymmeniä vanhaa ja lehtipuuvaltaista. Nuoria puita ja havupuustoa on jonkin verran. Pääosa havupuista on eri lajisia kuusia ja mäntyjä, mutta alueella on myös lehtikuusia sekä sekapuumetsikössä viihtyviä siperianpihoja. (Reinikainen 1997, 95.)

Tässä yhteydessä käsitellään rakennetuilla, pääosin nurmella olevien alueiden puita. Alueella sijaitsee myös muutamia pieniä metsäalueita ja niitä puustoineen käsitellään peltoalueiden kanssa oman otsikkonsa alla kohdassa 5.2.4. Myös peltoalueilla on jonkin verran luontaista puustoa.

Sosiaalisairaalan piha-alueen nurmivaltaisilla alueilla (lohkot I, II ja III) on puita yhteensä 299 kpl. Näistä lehtipuita on 202 kpl ja havupuita 97 kpl. Eri puulajeja on 17 kpl.

KASVILUETTELO LOHKO I:

Puut:

BP	Betula pendula/ Betula pubescens	rauduskoivu/ hieskoivu	9 kpl
MD	Malus domestica	tarhaomenapuu	3 kpl
PA	Picea abies	metsäkuusi	4 kpl
PO	Picea omorika	serbiankuusi	1 kpl
PS	Pinus Sylvestris	metsämänty	3 kpl
SF	Salix fragilis 'Bullata'	terjoensalava	1 kpl
SS	Salix 'Sibirica'	hopeapaju	20 kpl
SA	Sorbus aucuparia	kotipihlaja	4 kpl
SH	Sorbus hybrida	suomenpihlaja	2 kpl

Pensaat:

Co al	Cornus alba 'Sibirica'	korallikanukka
Cr gr	Crataegus grayana	aitaorapihlaja
Da fr	Dasiphora fruticosa	pensashanhikki
Hy ar	Hydrangea arborescens	pallohortensia
Mi de	Microbiota decussata	tuivio
Pi mu	Pinus mugo	vuorimänty
Ro sp	Rosa 'Splendens'	valamonruusu
So so	Sorbaria sorbifolia	viitapihlaja-angervo

100 m

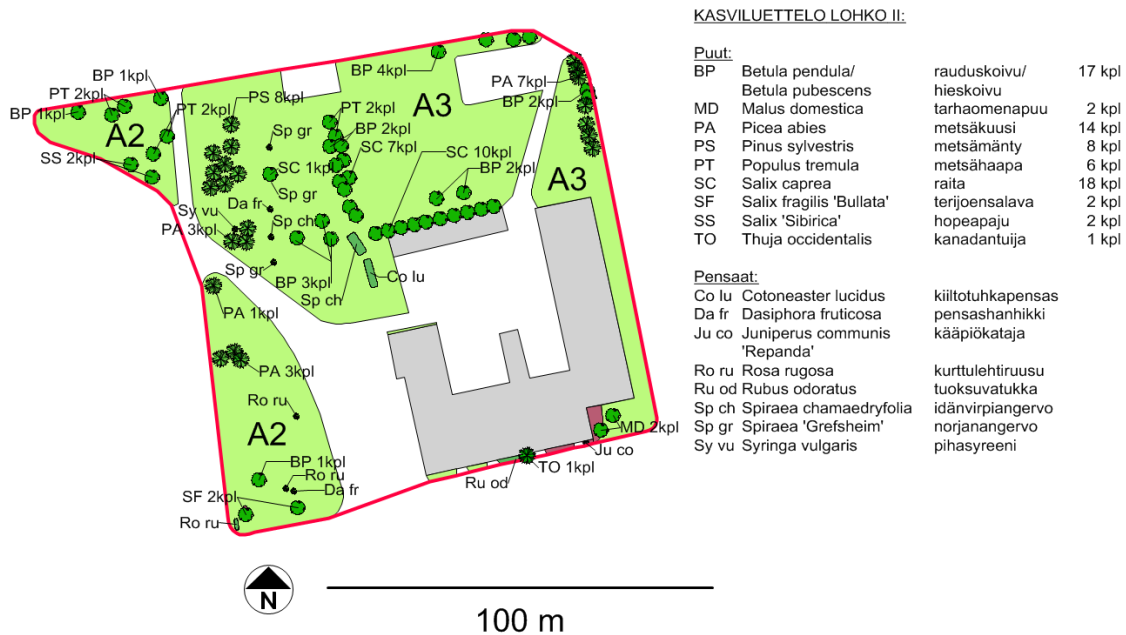
KUVA 5 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuus lohko I

Alueen puusto on silmämääräisesti arvioituna pääsääntöisesti hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. Huonossa ja jopa vaarallisessa kunnossa alueen puista ovat hopeapajut, joita on alueilla I ja II. Hopeapajut on hoidettu tapittamalla ja tapituksesta johtuen laho on päässyt hopeapajujen puuainekseen. Lahovaurioista kärsivät puut ovat erittäin herkkiä repeämään. (Jansson 1999, 101-102.)

Tämän opinnäytetyön yhteydessä puille tehty silmämääräinen kuntoarvio puiden ollessa lepotilassa on hyvin vähän suuntaa antava. Puiden kuntoarvio tulisi tehdä puiden ollessa kasvukaudella täydessä lehdessä asiaan perehtyneen ammattilaisen, esimerkiksi arboristin, toimesta. Sosiaalisairaalan piha-alueella puita on runsaasti ja puuston ikääntyminen sekä harvennus tulee lähivuosina ajankohtaiseksi. Puustolle kannattaa teettää erillinen kuntokartoitus ja -arvio mahdollisten vaaratilanteiden ja omaisuusvahinkojen eliminoimiseksi.

5.2.2 Pensaat

Sosiaalisairaalan alueella suurin osa pensaista on lohkojen I, II ja III nurmialueilla, mutta pensaita on istutettu jonkin verran myös kartanoalueelle sekä lohko V:n peltoalueelle. Tässä yhteydessä käsitellään istutettuja pensaita nurmialueilla. Kartanoalueen sekä peltoalueen pensaslajit eritellään kohdassa 5.2.4.

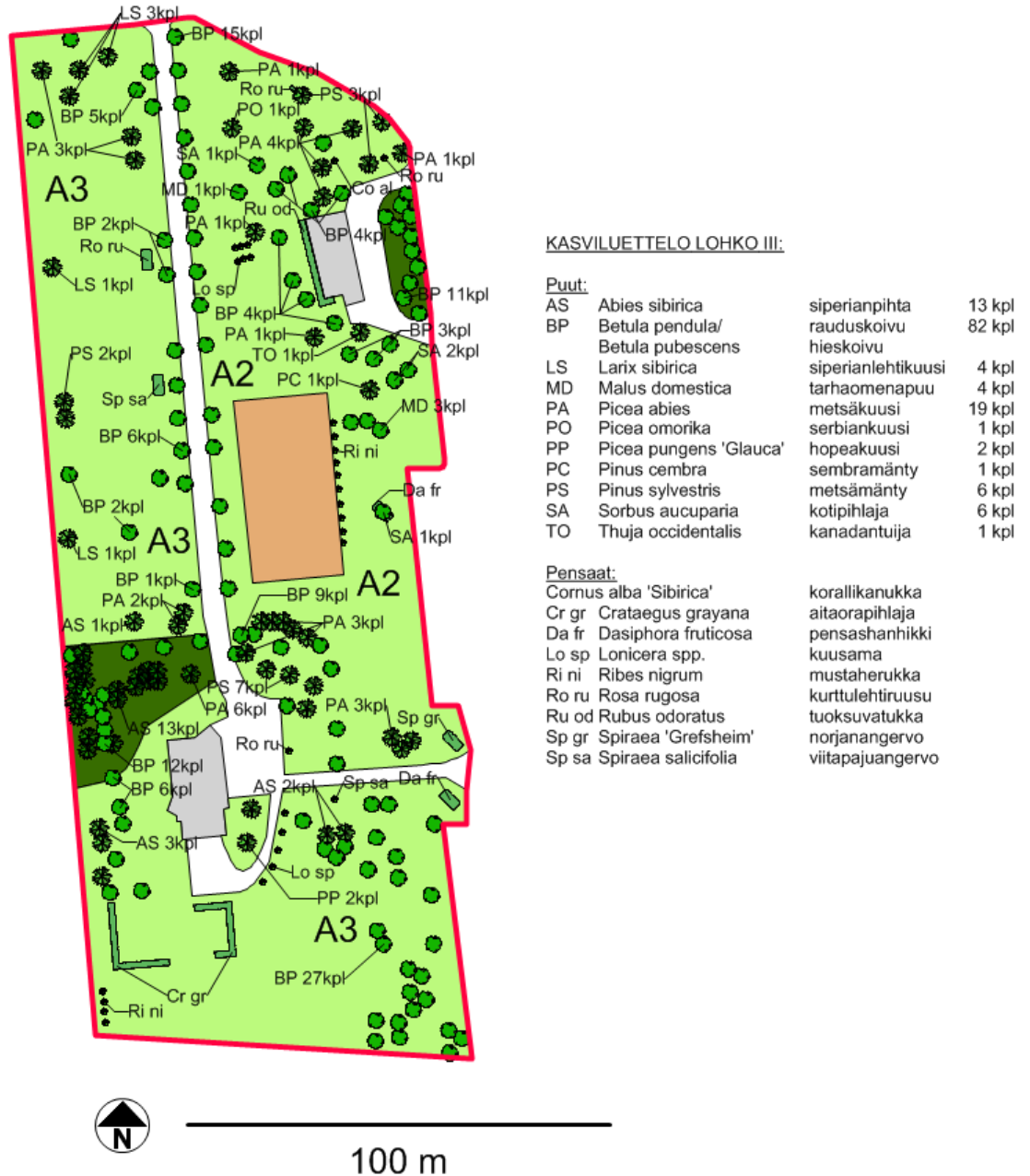

KUVA 6 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuus lohko II

Pensaat on alueella istutettu pääasiallisesti suuremmiksi ryhmiksi, mutta joitakin yksittäispensaitakin alueella on. Pensasryhmät ovat yksilajisia ja

istutetut pensaslajit yleisiä ja helppohoitoisia. Valtaosa pensasryhmistä koostuu lehtipensaista.

Pensaat ovat suurimmaksi osaksi elinvoimaisia, mutta epäsiistejä. Pensaille ei ole tehty vuosittaisia hoitoleikkauksia ja useissa pensaisissa on kuivuneita, toistensa ympärille kasvaneita ja maahan laonneita versoja. Pensaat kaipaavat hoitoleikkauksia ja osa pensaista vaatii muotoon leikkauksen näkemästeen poistamiseksi sekä esteettömyyden varmistamiseksi.

KUVA 7 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuus lohko III

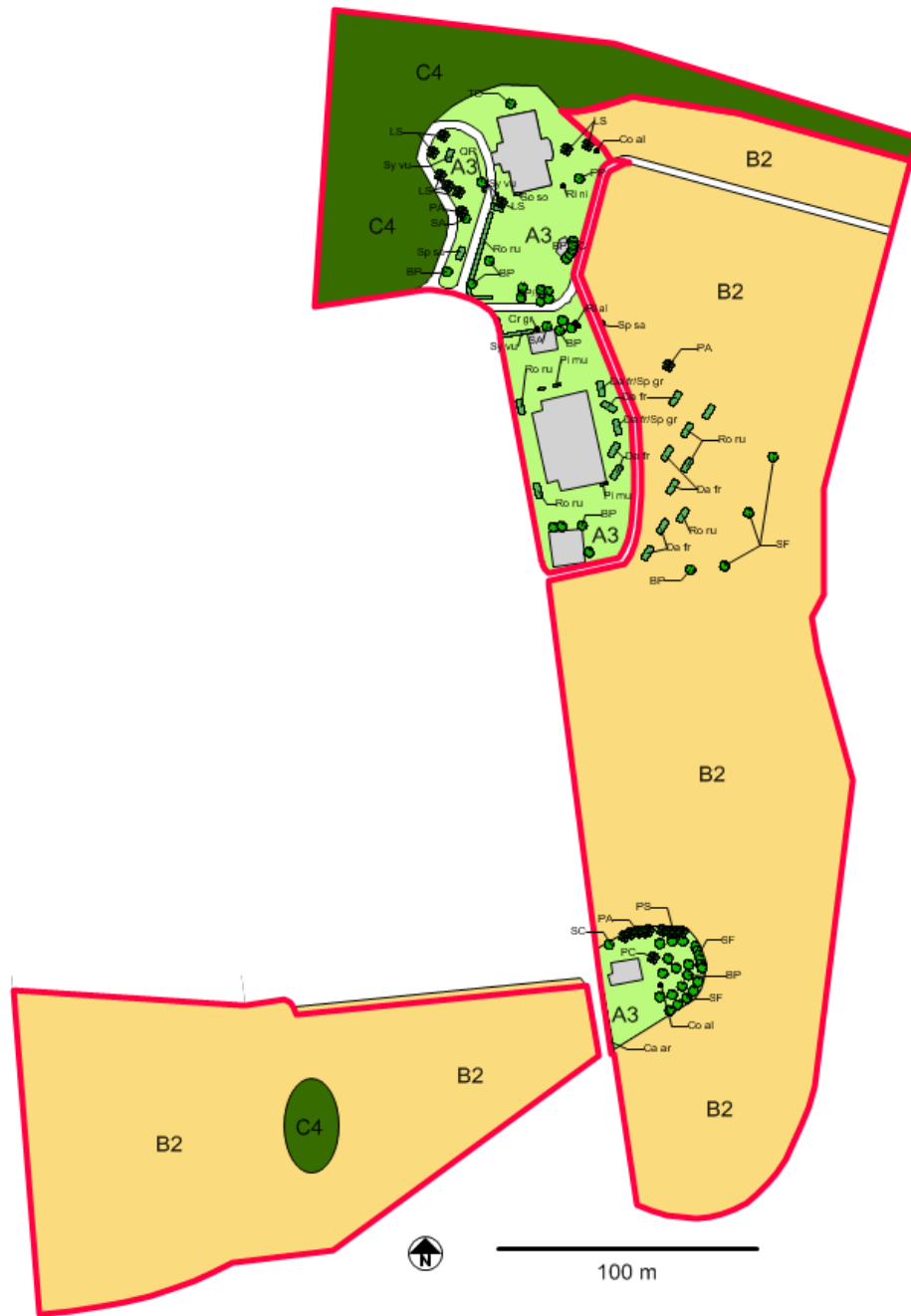
5.2.3 Nurmialueet

Inventoidulla alueella nurmialueet hallitsevat rakennettuja viheralueita rakennusten ympärillä. Hoidettavia nurmialueita sosiaalisairaalan alueella on yhteensä 4,8 hehtaaria. Nurmialueilla on myös muutamia pieniä perenna-alueita. Perenna-alueiden yhteispinta-ala on noin 60 m².

Nurmialueet ovat silmämääräisesti elinvoimaisia ja hyvässä kunnossa. Sammaloitumista tai suurempia aurasvaurioita ei ole nähtävillä. Sisääntulon sekä päärakennuksen ympärillä olevat nurmialueet ovat olleet intensiivisemmällä hoidolla muihin alueisiin verrattuna, vaikkei alueelle aiemmin hoitoluokitusta olekaan määritetty.

5.2.4 Muut alueet

Alueella on rakennettujen viheralueiden lisäksi kartanon lähes luonnontilassa oleva piha-alue, muutama metsäalue sekä suurehkot, viljelykäytöstä poistetut peltoalueet. Peltoalueet ovat yhteispinta-alaltaan noin 5,5 hehtaaria ja metsäalueita on reilu puoli hehtaaria. Peltoalueen V laidalla on myös asuinrakennus pihoineen.

KUVA 8 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuus lohkot IV, V ja VI.

Tässä yhteydessä käsitellään metsä- ja peltoalueiden eli lohkojen IV, V ja VI kasvillisuutta. Kasvillisuus on inventoitu siten, että kasvilajit on tunnistettu, mutta koska alueet ovat hyvin luonnontilaisia ja osa kasvillisuudesta on luontaisesti mm. vesoista levinnyt, ei kasvillisuutta ole laskettu yksilöittäin.

6 HOITOSUUNNITELMA

Sosiaalisairaalan piha-alue on jaettu kuuteen lohkoon, joille jokaiselle määritellään hoitoluokan mukaiset hoito-ohjeet lohkon kasvillisuus ja käyttö sekä hoitotöihin käytävissä olevat resurssit huomioiden. Esteettömyys huomioidaan hoito-ohjeissa siten, ettei alueella oleva kasvillisuus eikä kasvillisuudelle tehtävät hoitotoimenpiteet aiheuta liikkumisessaan apuvälineitä käyttäville kuntoutujille haittaa. Hoito-ohjeissa pyritään huomioimaan myös kestävä kehitys sekä luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen. Hoidon tavoitteena on pitää yllä kasvillisuuden kuntoa ja kestävyttä sekä näin hoidettua yleisilmettä.

6.1 Nurmialueet hoitoluokka A2 ja A3

Nurmialueet hoidetaan hoitosuunnitelman ohjeiden mukaisesti LIITE 1. Nurmialueet kevät- ja syyskunnostetaan, syntyneet vauriot paikataan tarvittaessa ja nurmialueet leikataan ohjeiden mukaisesti hoitoluokka huomioiden. A2 nurmialueet myös lannoitetaan ja kalkitaan.

Nurmialueille kuten myös pensas- ja perenna-alueille suositellaan teettettäväksi maa-analyysi, missä selvitetään maan happamuus, pääravinteet, johtoluku ja liukoinen tyyppi. (Eskolainen 2005, 84.) Mikäli maa-analyysi teetetään, tehdään lannoitus ja kalkitus maa-analyysin ohjeiden mukaisesti, muussa tapauksessa hoitosuunnitelman ohjeiden mukaisesti. Maan kalkituksella pyritään parantamaan mururakennetta ja happamuutta. Ravinteiden ja vedensaanti paranee ja kasvillisuus pysyy elinvoimaisena ja terveenä. (Lannoitus ja kalkitus 2014.)

Sosiaalisairaalan nurmialueita ei tarvitse kastella. Lannoituksen ja kalkituksen jälkeen kastelun voi suorittaa ravinteiden imeytymisen edistämiseksi, mutta se ei ole välttämätöntä. Alueella ei ole rakennettua kastelujärjestelmää ja kastelu vaatisi suurella alueella kohtuuttomasti resursseja. Myöskään rikkakasveja nurmialueilta ei tarvitse torjua.

Nurmialueiden hoitoon on päihdekuntoutujien osallistuminen helppoa. Työvaiheista lannoitus ja kalkitus ovat tarkkuutta vaativia, joten lannoite- ja kalkkimäärien laskeminen alueille tulee olla ammattihenkilön vastuulla.

6.2 Perenna-alueet

Perenna-alueille on laadittu yleiset hoito-ohjeet, sillä perennojen tunnistus kasvukauden ulkopuolella on mahdotonta. Hoidossa noudatetaan hoitosuunnitelman ohjeita olettaen, ettei alueella kasva erityisiä hoitotoimenpiteitä vaativia perennalajeja.

Perenna-alueet kevät- ja syyskunnostetaan, lannoitetaan, kalkitaan ja pidetään rikkaruohottomina. Perenna-alueiden rajaaminen nurmialueesta esimerkiksi reunanauhalla tai -laudalla vähentää oleellisesti nurmikon

leviämistä perenna-alueelle ja näin vähentää myös kitkennän tarvetta. (Soini 2009, 168.) Liian tiheäksi kasvaneet perennaryhmät myös jaetaan muutaman vuoden välein. (Eskolainen 2005, 60.) Perenna-alueiden hoitotyöt sopivat hyvin päihdekuntoutujien tehtäväksi.

Perenna-alueet sijaitsevat pääosin varjopaikoissa ja pidättävät hyvin kosteutta, joten perenna-alueet eivät vaadi kastelua. Kuumimpina kausina kastelusta ei kuitenkaan ole haittaa, mikäli esimerkiksi joku päihdekuntoutujista työvaiheen haluaa suorittaa. Myöskään kasvitauteja ja tuholaisia ei varsinaisesti torjuta, vaan sairaut ja tautiset kasvit tai kasvinosat poistetaan hoitotoimenpiteiden yhteydessä.

6.3 Pensaat

Pensaiden hoito aloitetaan jo kevättalvella pensaiden leikkuulla. Hoito-ohjeissa LIITE 1 on annettu lajikohtaiset leikkuuohjeet. Valtaosalle pensaista tehdään harvennusleikkuu. Osa pensaista alasleikataan, sillä niiden harvennusleikkaus olisi liian aikaa vievää resurssit huomioiden ja koska kyseiset pensaat sietävät voimakastakin leikkuuta. Muutama pensas myös leikataan muotoon näkemäesteen poistamiseksi ja esteettömän kulun varmistamiseksi. Harvennus- ja alasleikkaukset tehdään kolmen vuoden välein, muotoonleikkaus kahdesti vuodessa. Päihdekuntoutajat voivat tehdä pensaiden leikkausta ohjattuna.

Pensasalueet lannoitetaan ja kalkitaan vuosittain, ja alueilta torjutaan rikkakasvit. Pensasalueilla voidaan käyttää myös kemiallista rikkakasvin torjuntaa. Kemiallinen torjunta on tehtävä aina asiaan perehtyneen henkilön toimesta valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti. (Eskolainen 2005, 84.) Rikkaruohottomalle pinnalle levitetään kuorihumusta rikkaruohojen kasvun estämiseksi. Kitkentä ja kuorihumuksen levitys sopivat hyvin päihdekuntoutujien tehtäväksi, mutta kemiallinen torjunta täytyy aina jättää henkilökunnan vastuulle.

Pensasalueilla kuolleet pensaat poistetaan, mutta tilalle ei istuteta uutta pensasta ellei pensasryhmä ole harva ja poistettu pensas jätä silmiinpistävää aukkoa. Pensasryhmät ovat tiheitä ja valonpuutteen takia osin karsiutuneita. Kuolleen pensaan jättämä aukko kasvaa nopeasti umpeen, kun muut pensaavat saavat enemmän valoa.

6.4 Puut

Alueen puut ovat useita vuosikymmeniä vanhoja, eikä niille ole juurikaan tehty leikkauksia. Puiden leikkausten tarkoituksena on poistaa puista vahingoittuneita tai ympäristöä vahingoittavia oksia. Puut pysyvät terveinä ja elinvoimaisina, kun niistä poistetaan säännöllisesti oksia, jotka tulevat vahingoittumaan tai vahingoittamaan ympäristöään.

Puiden leikkaustarve on lajikohtaista. Myös leikkausajankohta riippuu puulajista. Yleisimmin puita leikataan kevättalvella sekä keskikesällä. Kasvit kestävät leikkuuta parhaiten silloin, kun niiden kunto on hyvä ja

elintoiminnot vilkkaita. (Lindholm & Åkesson 2002, 12.) Puille on annettu lajikohtaiset hoito-ohjeet hoitosuunnitelmassa LIITE 1. Mikäli alueelle teetetään erillinen puidenhoitosuunnitelma, hoidetaan puut puidenhoitosuunnitelman mukaisesti.

KUVA 9 *Tapittamalla leikatut hopeapajut kärsivät lahovaurioista*

Alueen puita leikataan kolmen vuoden välein. Puiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti ja vaaralliseksi katsotut puut kaadetaan. Syntyneet runko- ja juurivesat poistetaan puista vuosittain. Puiden leikkuu ja kaato kuuluu aina asiaan perehtyneen ammattihenkilön tehtäväksi. (Eskolainen 2005, 68.) Vesojen poisto voidaan jättää päihdekuntoutujien tehtäväksi ohjattuna.

6.5 Maisemaniityt

Lohkojen IV ja V peltoalueet hoidetaan maisemaniittyinä. Vesakolle tehdään alkuraivaus. Joen törmällä oleva vesakko siistitään ja jätetään

suojavyöhykkeeksi. Ruohovartinen kasvillisuus niitetään kerran kesässä ja lohkon V alueella ruohovartinen kasvillisuus hoidetaan laiduntamalla. Laiduntamisessa käytetään lampaita. Lampaat ovat valikoivia syöjiä, joten lammasaitauksen paikkaa siirretään vuosittain. (Laiduntaminen 2014.)

Lohkon V maisemaniittyalueelle myös tehdään niittämällä hoidettava kävelyreitti joen rantaan myötäillen. Maisemaniityillä sijaitseva istutettu kasvillisuus hoidetaan A3 hoitoluokan ohjeiden mukaisesti. Hoito-ohjeet on määritelty kasvilajeittain. LIITE 1.

6.6 Metsät

Lohkon IV metsäsaareke sekä lohkon VI metsäalue hoidetaan harventamalla puustoa 10-15 vuoden välein. Alueilta raivataan sinne kasvavaa vesakkoa. Metsäalueiden hoitotoimenpiteet kuuluu asiaan perehtyneen ammattilaisen tehtäviksi. Hoidon tarkoituksena on säilyttää kerroksellinen, alueille tyypillinen metsäluonto. Metsänpohjakasvillisuuden vaurioittamista vältetään.

7 HOITOTÖIDEN AIKATAULU JA LAADUNVARMISTUS

Piha-alueiden hoitotöille on tehty aikataulu vuosille 2014-2018. LIITE 2. Aikataulussa hoitotyöt on ajoitettu sille vuodenajalle, jolloin hoitotyöt on kasvin hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden kannalta järkevintä suorittaa. Myös käytettävissä olevat resurssit on huomioitu ja töitä pyritty mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan myös talvikaudelle.

Suurin osa sosiaalisairaalan piha-alueen hoitotöistä osuu kevät- ja kesäkaudelle. Kevättalvella leikataan pensaat sekä puut koivuja lukuun ottamatta. Pensas- ja perenna-alueet kevätkunnostetaan ja ensimmäinen lannoitus sekä kalkitus suoritetaan. Kesällä hoitotoimenpiteinä on lähinnä nurmikoiden leikkuu, pensaiden muotoonleikkaus ja pensas- sekä perenna-alueiden rikkaruohottomana pitäminen. Kesällä perenna-alueet myös lannoitetaan uudelleen ja vuorimäntyjen vuosikasvaimet katkaistaan.

Syyskesällä pensasalueet, perenna-alueet ja A2 –hoitoluokan nurmialueet lannoitetaan syyslannoksella. Syksyllä syyskunnostetaan pensas- ja perenna-alueet sekä niitetään peltoalueet. Syystalvella leikataan koivuja. Talvella raivataan peltoalueiden vesakkoa sekä suoritetaan tarvittavat puiden kaadot.

Hoitotöille laaditun aikataulun perusteella työn tilaajan on helpompaa arvioida viheralueiden hoitotöihin kuuluvien työtuntien määrää ja laskea tarvittavan työvoiman määrä. Aikataulun perusteella voidaan pohtia olemassa olevien koneiden ja työvälineiden riittävyttä ja tarkoituksenmukaisuutta hoitotöiden suorittamiseen sekä arvioida hoitotöiden kustannuksia. Aikataulun perusteella on myös helpompi suunnitella etukäteen mihin hoitotöihin päihdekuntoutujien osallistuminen on mahdollista.

Jotta viheralueiden hoito pysyy suunnitellulla tasolla ja täyttää asetetut laatuksiteerit, on tehtäville hoitotöille laadittu omavalvontaan tarkoitettu laadunvalvontalomake LIITE 3. Lomakkeeseen merkitään tehdyt työvaiheet sekä päivämäärä ja työn suorittaja kuittaa lomakkeen. Lomake toimii siis laadunvalvonnan dokumenttina. (Eskola 2003, 71.) Lomakkeesta on helppo tarkistaa tehdyt työvaiheet, mikä omalta osaltaan helpottaa hoitotöiden organisointia. Mikäli laadutavoitteita ei saavuteta dokumenteista on myös helpompi etsiä mahdollisia epäkohtia hoitotoimenpiteissä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia hoitosuunnitelma Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuudelle. Hoitosuunnitelmassa kasvillisuudelle on määritelty selkeät, yksityiskohtaiset hoito-ohjeet ja laatutavoite, joka ohjeita noudattamalla pyritään saavuttamaan.

Hoito-ohjeet on kirjoitettu kuuteen lohkoon jaetulle alueelle lohkokohteisesti. Aluetta voidaan hoitaa ohjeiden mukaisesti kokonaisuutena tai keskittyä olemassa olevien resurssien mukaisesti vain tiettyjen, suurimmalla käytöllä olevien lohkojen hoitamiseen.

Hoitotöille määriteltiin vuosittaiset aikataulut viiden vuoden ajanjaksolle. Lisäksi tilaajan käyttöön laadittiin laadunvalvontalomake. Aikataulut helpottavat töihin tarvittavien resurssien arvioimista. Laadunvarmistuslomakkeeseen merkityt tehdyt työt puolestaan helpottavat työtehtävien seuranta ja kertoo, onko määritellyssä tavoitteessa pysytty.

Hoitosuunnitelma on ohjeellinen. Sitä voidaan ja sitä pitääkin päivittää ja muuttaa tarpeiden ja alueen käytön muuttumisen myötä. Alueen muutokset ja tarpeiden muuttuminen lisää myös tarvetta alueiden uudelleen suunnittelulle ja rakentamiselle sekä saneeraukselle.

Peruskorjauksen läpikäynyt kartanorakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus. Kartanon ympäristöllä ei ole selkeää käyttötarkoitusta ja se kaipaa kipeästi alueen ja rakennuksen historian huomioon ottavaa yleissuunnitelmaa. Yleissuunnitelmalla avulla rakennusta, sen historiaa ja arvoa saadaan korostettua ja ympärillä oleva piha-alue järkevään, aluetta käyttäviä ihmisiä palvevaan käyttöön.

Sosiaalisairaalan piha-alue on hyvin vähäisellä käytöllä nykyisin. Piha-alueen saattaminen laajamittaiseen päihdekuntoutujien toipumista tukevaan käyttöön vaatii erillisen käyttösuunnitelman tekemistä alueelle.

Alueella on paljon eri ikäistä puustoa. Puita on paljon, eikä niitä ole hoidettu säännöllisesti. Puusto kaipaa paitsi hoitotoimenpiteitä, myös harvennusta. Puustolle kannattaa teettää erillinen kattava kuntoarvio puunhoito-ohjeineen alan ammattilaisen (esim. arboristi) toimesta.

LÄHTEET

- Ahonen, J. 1999. Järvenpään sosiaalisairaala – Päihdehuoltomme keskeisen laitoksen vaiheita. Helsinki: A-klinikkasäätiö.
- Eskola, R. 2003. Viheralueiden rakennuttaminen ja valvonta. Viherympäristöliiton julkaisu 27. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Eskolainen, M. 2005. Viheralueiden hoito VHT '05. Viherympäristöliiton julkaisu 32. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Hautamäki, R. 2000. Portti puutarhaan – Historiallisten puutarhojen inventointiopas. Helsinki: Museovirasto.
- Hämet-Ahti, L., Palmén, A., Alanko, P. & Tigerstedt, P. 1992. Suomen puu- ja pensaskasvio. Helsinki: Dendrologian Seura – Dendrologiska Sällskapet r.y.
- Jansson, A. 1999. Puunhoidon ABC. Viherympäristöliiton julkaisu 8. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Laiduntaminen
<http://www.jarki.fi/fi/isku/nelijalkainen-tehoniittaja> Viitattu 19.02.2014
- Lannoitus ja kalkitus
<http://www.greencare.fi/> Viitattu 12.02.2014
- Lindholm, J., Åkesson, T. 2002. Puutarhan puiden ja pensaiden leikkaaminen. Västerås: ICA-Förlaget AB.
- Nuotio, A. 2000. Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliiton julkaisu 16. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Rappe, E., Lindén, L. & Koivunen, T. 2003. Puisto, puutarha ja hyvinvointi. Viherympäristöliiton julkaisu 28. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.
- Reinikainen, J. 1997. Lehtikuusi ja muut ulkomaiset havupuut. Helsinki: Metsälehti kustannus.
- Simson, S., Straus, M. 1998. Horticulture as therapy: principles and practise. New York: Food Products Press, cop.
- Soini, T. 2009. Viherrakentajan käsikirja. Viherympäristöliiton julkaisu 44. Helsinki: Viherympäristöliitto ry.

JÄRVENPÄÄN SOSIAALISAIRAALAN PIHA-ALUEEN HOITO-OHJEET

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KASVILLISUUDEN HOITO	1
2.1	Nurmialueet hoitoluokka A2	1
2.2	Nurmialueet hoitoluokka A3	2
2.3	Perenna-alueet	2
2.4	Pensaat	3
2.5	Puut	5
3	LOHKO I	7
4	LOHKO II	9
5	LOHKO III	11
6	LOHKO IV	12
7	LOHKO V	14
8	LOHKO VI	15

1 JOHDANTO

Tämä hoitosuunnitelma on tehty Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen kasvillisuudelle. Alueen pinta-ala on noin 11 hehtaaria, josta 4,8 hehtaaria on hoidettavia nurmialueita, loput pelto- ja metsäalueita. Istutettuja puita on nurmialueilla yhteensä 298 kpl. Lisäksi nurmialueilla on pensas- ja perenna-alueita sekä pieniä metsikköjä. Tässä hoitosuunnitelmassa jokaisen lohkon kasvillisuudelle on määritelty hoitoluokan mukaiset hoito-ohjeet. Hoidon pääpaino on lohkojen I, II ja III rakennetuilla viheralueilla.

2 KASVILLISUUDEN HOITO

2.1 Nurmialueet hoitoluokka A2

A2 hoitoluokassa nurmikon tulee olla siisti, huolellisesti leikattu ja elinvoimainen kulutuksesta riippumatta. Keväisin kun maa on kuivunut tallesta kestäväksi, poistetaan nurmialueelta sinne mahdollisesti kertynyt hiekoitusshiekka, muut alueelle kuulumattomat roskat ja esineet sekä aurasmerkit.

Jos nurmialueella on selviä vaurioita, paikataan vauriot poistamalla paikkauskohdasta kuollut kasviaines, pinta harataan ja tasataan samalle tasolle muun nurmialueen pinnan kanssa sekä tarvittaessa tuodaan uutta kasvialustaa. Alue kylvetään tasaisesti. Paikkaukset tehdään tarpeen mukaan vuosittain.

A2 nurmialueet lannoitetaan vuosittain kahdessa erässä. Keväisin lumien suluttua nurmialueille levitetään tasaisesti typpipitoista yleislannosta (N-P-K 9-2-12) 2,5 kg/100 m² ja syyskesällä elokuun loppuun mennessä vähätyppistä fosfori-kaliumlannosta (N-P-K 3-3-10) 2,5 kg/100 m². A2 hoitoluokan nurmialueille tehdään lisäksi keväisin ylläpitokalkitus 10 kg/100 m². Kalkitus muuttaa maan happamuutta ja parantaa mururakennetta, jolloin kasvien on helpompi saada maasta vettä ja ravinteita.

Sosiaalisairaalan piha-alueille olisi hyvä teettää maa-analyysi, jossa selvitetään maan happamuus, pääravinteet, johtoluku ja liukoinen typpi. Mikäli maa-analyysi teetetään, lannoitus ja kalkitus suoritetaan maa-analyysiraportin ohjeiden mukaisesti.

A2 nurmialueilla nurmen pituus tulee olla 4-12 cm. Leikkuu tehdään terävillä terillä ja jokaisella leikkuukerralla poistetaan korkeintaan 1/3 nurmen pituudesta. Ennen nurmen leikkuuta alueelta poistetaan kaikki sinne kuulumattomat esineet ja roskat. Runsas, alueen yleisilmettä häiritsevä leikkuujäte poistetaan. Leikkuukertojen tiheys määräytyy sään ja nurmikon kasvunopeuden mukaan. Keskimääräisesti A2 hoitoluokan nurmialueet leikataan kasvukaudella viikottain.

Syyskunnostuksessa nurmialueille pudonneet lehdet silputaan ruohonleikkuun yhteydessä ja jätetään maatumaan paikalleen. Mikäli lehtiä on kertynyt paksu kerros, ne on poistettava alueelta. Syyskunnostuksen yhteydessä myös aurausmerkit asennetaan paikoilleen.

2.2 Nurmialueet hoitoluokka A3

Hoitoluokan A3 nurmialueiden tulee olla yleisilmeeltään siistejä ja yhtenäisiä. Keväisin alueilta poistetaan sinne mahdollisesti kertynyt hiekoitushiekka sekä muut alueelle kuulumattomat roskat ja esineet. Myös aurausmerkit poistetaan.

A3 nurmialueilla nurmen pituuden tulee olla 4-25 cm. Leikkuujäljen tulee olla siistiä ja nurmen pituudesta poistetaan kerralla korkeintaan 1/2 . Nurmialueille saa jäädä leikkuujätettä, mikäli se ei haittaa alueen käyttöä tai vaikuta yleisilmeeseen.

A3 nurmialueilla syntyneet vauriot paikataan ainoastaan silloin, jos ne haittaavat alueen käyttöä tai rumentavat yleisilmettä. Vauriot paikataan A2 nurmialueiden paikkausohjeiden kohdassa 1.1 mukaisesti.

Syyskunnostuksessa lehdet silputaan ja aurausmerkit asennetaan paikoilleen.

2.3 Perenna-alueet

Perenna-alueita on päärakennuksen sisääntulon yhteydessä olevalla nurmialueella. Alueet pidetään siisteinä poistamalla kuolleet kasvit sekä kasvinosat säännöllisesti. Perennojen tulee olla rikkaruohottomia, hyvässä kasvussa ja peittää kasvualusta.

Perenna-alueiden kevätkunnostus aloitetaan, kun maa on sulanut muokkaukelpoiseksi. Alueilta poistetaan kuolleet kasvinosat ja kasvualustan pinta harataan juuristoa varoen. Roudan nostamat taimet istutetaan uudelleen.

Tiheäksi kasvaneet ja heikosti kukkivat perenna-alueet jaetaan kolmen vuoden välein. Keväällä ja kesällä kukkivat lajit jaetaan loppukesällä, syyskukkijat keväällä. Perennat jaetaan kaivamalla kasvusto ylös, paloittelemalla se pienempiin osiin ja istuttamalla kasvusto takaisin väljemmin.

Perenna-alueet lannoitetaan kolmesti kasvukauden aikana. Ensimmäinen lannoitus tehdään keväällä lumien sulettua typpipitoisella yleislannoksella (N-P-K 9-3-12) 0,5 kg/10 m². Keväällä perenna-alueet myös kalkitaan 1 kg/10 m².

Toinen lannoitus yleislannoitus tehdään kesäkuussa (N-P-K 9-3-12) 0,5 kg/10 m² ja kolmannen kerran alueet lannoitetaan syyskesällä elokuun loppuun mennessä. Kolmannella lannoituskerralla käytetään fosfori-kaliumlannosta (P-K 4-17) 0,3 kg/10 m². Mikäli maa-analyysi on teetetty, lannoitetaan ja kalkitaan perenna-alueet maa-analyysin ohjeiden mukaisesti.

Perenna-alueet pidetään rikkaruohottomina mekaanisella torjunnalla eli kitkemällä. Kitkentäjäte viedään pois kitkennän yhteydessä. Koska perenna-alueet sijaitsevat nurmialueiden yhteydessä, perenna-alueiden rajaaminen nurmialueesta esimerkiksi reunanauhalla tai –laudalla vähentää oleellisesti nurmikon leviämistä perenna-alueelle ja näin vähentää myös kitkennän tarvetta.

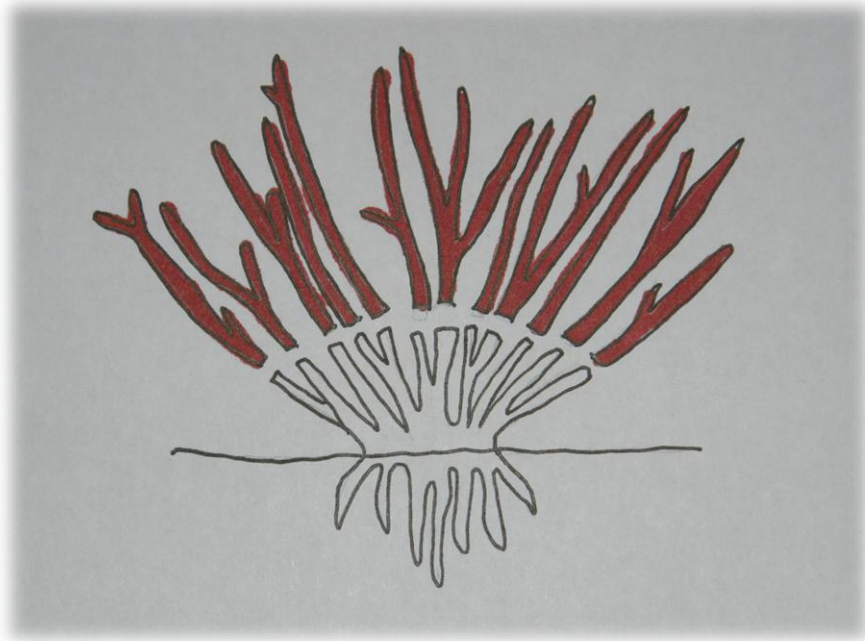
Syyskunnostuksessa perenna-alueilta poistetaan sinne kertynyt kuollut kasvimateriaali ja mahdolliset roskat. Perennojen annetaan kuihtua itsekseen, mikä parantaa niiden talvenkestävyyttä. Lopuksi kasvialustan pinta harataan.

2.4

Pensaat

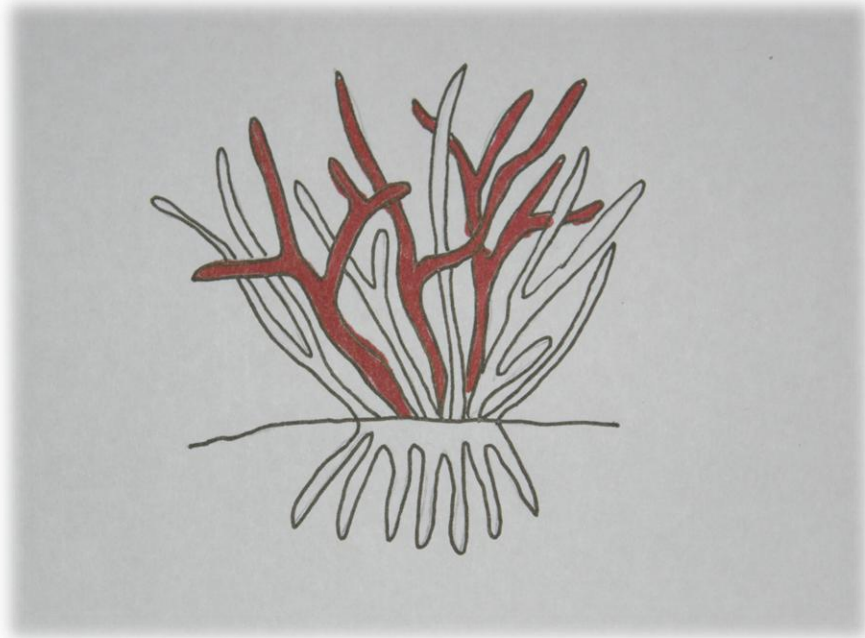
Pensaiden hoito aloitetaan lehtipensaiden leikkaamisella lajikohtaisten ohjeiden mukaisesti varhaiskevällä. Pensaat leikataan kolmen vuoden välein. Lisäksi pensaista poistetaan vuosittain lajista riippumatta vaurioituneet, kuolleet ja sairaat oksat. Myös liikkumista ja esteetömyyttä haittaavat oksat poistetaan. Pensaiden leikkaamisen tavoitteena on pitää pensaat elinvoimaisina ja siisteinä.

Alasleikkauksessa pensaan kaikki versot katkaistaan maan tasalta. Alasleikkaus on tärkeää tehdä keväällä kasvin ollessa lepotilassa. Leikkaus saa kasvin kasvattamaan paljon uusia, pehmeitä versoja, jotka ovat herkkiä pakkasvaurioille. Syksyllä tehty alasleikkaus saattaa palelluttaa kasvin.

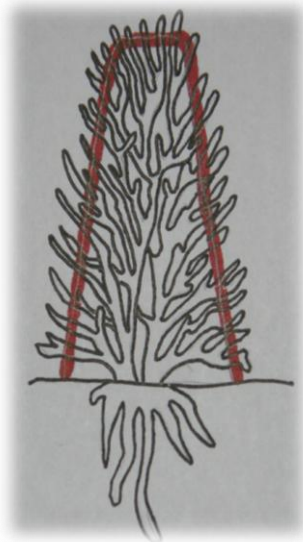
KUVA 1 *Pensaan alasleikkaus*

Harvennusleikkauksessa pensaasta poistetaan muutamia vanhoja oksia tai haaroja maanmyötäisesti leikaten. Vuosia leikkaamattomina olleet pensaat ovat usein hyvin tiheitä ja niiden keskelle on kertynyt paljon hajoavaa kasvimassaa. Kosteassa kasvimassassa kasvitautit pystyvät lisääntymään ja leviävät helposti. Harvennusleikkauksen tavoitteena on pitää pensas ilmavana ja turvata kasvin valonsaanti.

KUVA 2 *Pensaan harvennusleikkaus*

Muotoonleikkaus tehdään kaksi kertaa kasvukauden aikana. Ensimmäinen leikkaus tehdään alkukesällä ja toinen leikkaus loppukesästä. Muotoonleikkauksessa pensaiden sivut tasoitetaan hieman ylöspäin kapeneviksi ja yläpuoli leikataan tasaiseksi halutulta korkeudelta.

KUVA 3 Pensaan muotoonleikkaus

Kevätkunnostuksessa pensasalueilta poistetaan kuolleet pensaats ja tarvittaessa poistetun pensaan paikalle istutetaan uusi taimi. Pensasalueet lannoitetaan keväisin typpipitoisella yleislannoksella (N-P-K 9-3-12) 0,5 kg/10 m² ja kalkitaan 1 kg/10 m².

Toinen lannoitus tehdään syyskesällä ennen elokuun loppua fosfori-kalium lannoksella (P-K 4-17) 0,3 kg/10 m². Mikäli alueelle on teetetty maa-analyysi, tehdään lannoitus ja kalkitus maa-analyysin ohjeiden mukaisesti. Havukasvit viihtyvät happamammassa maassa, joten niiden kalkituksessa sekä lannoituksessa on noudatettava varovaisuutta.

Pensasalueet pidetään rikkaruohottomina pääasiallisesti mekaanisella torjunnalla eli kitkemällä. Kitkentäjäte poistetaan alueelta välittömästi. Pensasalueilla voidaan käyttää myös kemiallista rikkakasvintorjuntaa. Kemiallinen torjunta tehdään glyfosaattivalmisteella asiaan perehtyneen henkilön toimesta. Torjunta-ainetta käytetään torjunta-ainelain sekä valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Pensasalueet sijaitsevat nurmialueilla ja nurmi on päässyt pahoin leviämään pensasalueille. Pensasalueet kitketään ja rajataan nurmikosta, jonka jälkeen pensasalueelle levitetään 50-70 mm paksu kerros kuorihumusta. Kuorihumus estää rikkaruohottumista ja vähentää kitkentätarvetta sekä kosteuden haihtumista.

2.5 Puut

Puut pysyvät terveinä ja elinvoimaisina, kun niistä poistetaan säännöllisesti oksia, jotka tulevat vahingoittumaan tai vahingoittamaan ympäristöään. Puiden leikkaustarve on lajikohtaista. Myös leikkausajankohta riippuu puulajista.

Yleisimmin puita leikataan keväällä sekä keskikesällä. Kasvit kestävät leikkuuta parhaiten silloin, kun niiden kunto on hyvä ja elintoiminnot vilkkaita.

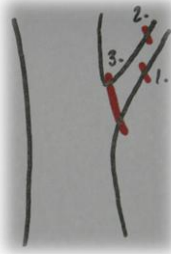
Puista poistetaan väärään suuntaan kasvavat, toisiaan hankaavat sekä liian tiheässä kasvavat oksat. Myös runko- ja juurivesat, kuolleet, sairaat ja vaurioituneet oksat poistetaan.

KUVA 4 *Puista poistetaan kuivuneet, väärään suuntaan kasvavat ja vahingoittuneet/vahingoittuvat oksat sekä runko- ja juurivesat*

Oksien poistoon on kolme leikkuutapaa. Oksa voidaan poistaa kokonaan, oksa voidaan poistaa haarakohdasta ja oksaa voidaan lyhentää silmun yläpuolelta. Oksa poistetaan oksankaulusta myöten eli paksunnosta oksan ja rungon tai oksanhaaran välillä. Oksankaulusta on vältettävä vahingoittamasta. Puiden leikkuu kannattaa jättää ammattilaisen suoritettavaksi.

Painavat oksat poistetaan kolmessa vaiheessa kuoren repeämisen ehkäisemiseksi. Oksaa sahataan ensin alhaalta ylöspäin noin 15 cm päästä rungosta oksan puoliväliin. Tämän jälkeen oksa katkaistaan leikkaamalla ylhäältä alaspäin noin 20 cm päästä rungosta. Lopuksi vielä oksasta jäänyt tappi poistetaan oksankaulusta myöten.

KUVA 5 Painavat oksat poistetaan kolmessa vaiheessa

3 LOHKO I

Lohko I käsittää 1970-luvulla rakennetun nykyisen päärakennuksen ympärillä olevat viheralueet. Alueet on luokitettu hoitoluokkiin A2 ja A3 eli rakennettuihin käyttö- sekä suojaviheralueisiin. Kasvillisuus sijaitsee pääasiallisesti alueen reunoilla.

Alueella on lehtipuita 39 kpl, havupuita 8 kpl, havu- ja lehtipensaita sekä perenna-alueita. Rakennuksen itäpuolella on suuri oleskelu- ja pelialueeksi tarkoitettu A3 hoitoluokan jalkapallokenttänä käytettävä nurmialue. Nurmialueet hoidetaan kohtien 2.1 ja 2.2 ohjeiden mukaisesti ja perenna-alueet kohdan 2.3 ohjeiden mukaisesti.

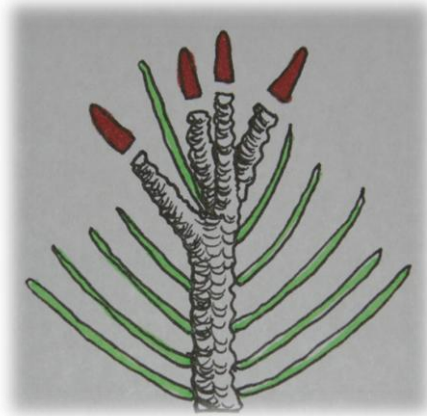
Taulukko 1 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen puu- ja pensaslajit lohkol

Lohko I		
Lehtipuut		kpl
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	9
<i>Malus domestica</i>	tarhaomenapuu	3
<i>Salix fragilis 'Bullata'</i>	terijoensalava	1
<i>Salix 'Sibirica'</i>	hopeapaju	20
<i>Sorbus aucuparia</i>	kotipihlaja	4
<i>Sorbus hybrida</i>	suomenpihlaja	2
Havupuut		
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi	4
<i>Picea omorika</i>	serbiankuusi	1
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty	3
Pensaat		
<i>Cornus alba 'Sibirica'</i>	korallikanukka	
<i>Crataegus grayana</i>	aitaorapihlaja	
<i>Dasiphora fruticosa</i>	pensashanhikki	
<i>Hydrangea arborescens</i>	pallohortensia	
<i>Microbiota decussata</i>	tuivio	
<i>Pinus mugo</i>	vuorimänty	
<i>Rosa 'Splendens'</i>	valamonruusu	
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	viitapihlaja-angervo	

Lohkon I pensaista viitapihlaja-angervo sekä valamonruusu leikataan alas. Aitaorapihlajalle, pensashanhikille, pallohortensialle ja korallikanukalle tehdään harvennusleikkaus. Pallohortensialta poistetaan myös kuihtuneet kukinnot vuosittain.

Sairaalan pääsisäänkäynnin vieressä olevan oleskelualueen ympärillä kasvava viitapihlaja-angervo sekä sisälle johtavan luiskan viereisessä istutusaltaassa kasvava pensashanhikki leikataan muotoon. Viitapihlaja-angervo pidetään 120 cm:n korkuisena, jotta näköyhteys päärakennukselta parkkipaikalle ei katkea. Pensashanhikki leikataan myös muotoon, jottei se haittaa luiskan esteettömyyttä.

Havupensaista tuivio ja vuorimänty ei juurikaan tarvitse leikkausta. Vaurioituneet, kuolleet ja liikkumista haittaavat oksat poistetaan varhaiskevällä. Vuorimäntyjen vuosikasvaimet typistetään vuosittain ennen juhannusta katkaisemalla vuosikasvaimen pituudesta noin puolet pois. Typistäminen pitää kasvuston matalana ja tiheänä.

KUVA 6 Vuorimännyn vuosikasvainten typistys

Lohkon I pensaiden kevätkunnostus, lannoitus ja kalkitus sekä rikkakasvien torjunta tehdään kohdan 2.4 ohjeiden mukaisesti. Havukasvit ja pallohortensia viihtyvät lehtipensaita happamammassa maaperässä, joten niiden lannoituksen ja kalkituksen suhteen on noudatettava varovaisuutta.

Lohkon I eteläosassa kulkevaa tietä reunustaa vanha hopeapajukujanne. Hopeapajut on tapitettu useita vuosia sitten ja ovat kauttaaltaan lahovikaisia ja erittäin huonossa kunnossa. Liian kookkaaksi kasvaneiden puiden tapitus oli yleistä 1960- ja 1970- luvuilla. Tapituksesta jää suuret haavapinnat, mitkä ovat alttiita lahovioituksille. Hopeapajun puuainne on pehmeää ja lahon heikentämä pehmeä puuainne on hyvin altis repeämiselle. hopeapajut ovat vaarallisia ja ne poistetaan. Hopeapaju on nopeakasvuinen ja kujanne uusitaan vaiheittain uusilla taimilla. Vanhat kannot jyrksitään pois ennen uusien taimien istuttamista.

Koivuilla ei ole varsinaista leikkuutarvetta. Puista poistetaan kuolleet, vaurioituneet ja sairaat oksat. Koivut ovat herkkiä lahovioituksille, joten ylimääräistä leikkuuta tulisi välttää. Puiden kuntoa tarkkaillaan ja heikkokuntoiset yksilöt kaadetaan tarvittaessa. Koivu on myös mahlavuotopuu eli leikkuuta ei voi tehdä kevättalvella. Paras leikkausaika on syksyllä tai alkutalvesta. Muut lehtipuut leikataan kevättalvella.

Terijoensalava kasvaa luonnostaan pallomaisena, eikä vaadi suurempia leikkauksia. Terijoensalavasta poistetaan kuolleita, vaurioituneita ja sairaita oksia. Myös hoitotoimenpiteitä haittaavat ja liikenteen tielle tulevat oksat poistetaan. Tarvittaessa terijoensalava kestää voimakastakin leikkausta, mutta kasvattaa myös runsaasti runkovesoja.

Lohkon I pihlajat sekä suomenpihlajat ovat pensasmaisia ja monirunkoisia. Ne hoidetaan pensasmaisina eli vanhimpia, toisiaan hankaavia sekä vaurioituneita ja sairaita runkoja poistetaan. Syntyvät juurivesat poistetaan.

Alueella kasvaa nuorehkoja omenapuita. Omenapuita ei ole istutuksen jälkeen leikattu ja ne ovat epäsiistin näköisiä. Omenapuista poistetaan väärään suuntaan kasvavat, toisiaan hankaavat ja liian tiheässä kasvavat oksat. Myös sairaat, vaurioituneet ja kuolleet oksat poistetaan. Liian rajua leikkausta kerralla tulee välttää ja muodostuvat runko- ja juurivesat poistaa.

Lohkon I havupuulajit eivät vaadi juurikaan leikkausta. Havupuista poistetaan vaurioituneet, kuolleet ja sairaat oksat. Puiden kuntoa tarkkaillaan. Havupuut leikataan kevättalvella. Oksa leikataan siten, että muut oksat peittävät leikkuukohtan.

4

LOHKO II

Lohko II käsittää huoltorakennuksen ympärillä olevat viheralueet. Alueet ovat suurimmaksi osaksi hoitoluokkaan A3 kuuluvia. Huoltorakennuksen ja päärakennukselle vievän sisääntulotien välinen nurmialue kasveineen sekä alueen sisääntulon pieni nurmialue kuuluvat hoitoluokkaan A2. Nurmialueet hoidetaan kohtien 2.1 ja 2.2 ohjeiden mukaisesti.

Lohkossa II on lehtipuita 47 kpl, havupuita 23 kpl, lehtipensaita sekä yksi havupensas. Huoltorakennuksen eteläsivulla on pieniä perenna-alueita ja lohkon pohjoissivulla vanha heinittynyt lentopallokenttä sekä pieni metsäsaareke. Lentopallokenttä kunnostetaan ja otetaan käyttöön.

Taulukko 2 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen puu- ja pensaslajit lohkoII

Lohko II		
Lehtipuut		kpl
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	17
<i>Malus domestica</i>	tarhaomenapuu	2
<i>Populus tremula</i>	haapa	6
<i>Salix caprea</i>	raita	18
<i>Salix fragilis 'Bullata'</i>	terijoensalava	2
<i>Salix 'Sibirica'</i>	hopeapaju	2
Havupuut		
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi	14
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty	8
<i>Thuja occidentalis</i>	kanadantuija	1
Pensaat		
<i>Cotoneaster lucidus</i>	kiiltotuhkapensas	
<i>Dasiphora fruticosa</i>	pensashankikki	
<i>Juniperus communis</i> 'Repanda'	kääpiökataja	
<i>Rosa rugosa</i>	kurtturehtiruusu	
<i>Rubus odoratus</i>	tuoksuvatukka	
<i>Spiraea chamaedryfolia</i>	idänvirpiangervo	
<i>Spiraea 'Grefsheim'</i>	norjanangervo	

Huoltorakennuksen eteläpuolen seinustalla on muutama pieni perenna-alue. Perenna-alueilla on paljon kuollutta kasvimassaa ja perenna-alueiden ja nurmikon raja on epäselvä. Perenna-alueet kuuluvat hoitoluokkaan A3 ja ne hoidetaan kohdan 2.3 ohjeiden mukaisesti.

Lohkon II pensaiden hoito aloitetaan varhaiskevällä pensaiden leikkaamisella. Kurtturehtiruusulle tehdään alasleikkaus ja lohkon muille lehtipensaille harvennusleikkaus. Kääpiökatajasta poistetaan keväisin kuivuneet oksat. Pensaiden leikkuussa ja hoidossa noudatetaan kohdan 2.4 ohjeita.

Lohkon II hopeapajut ovat isokokoisia ja niissä on merkkejä lahovaurioista. Hopeapajut poistetaan kantoineen ja tilalle istutetaan uudet taimet.

Koivuista, terijoensalavista ja haavoista poistetaan vaurioituneet, kuolleet ja sairaat oksat. Raidoista ja omenapuista poistetaan vaurioituneiden, kuolleiden ja sairaiden oksien lisäksi myös väärän suuntaan kasvavat, toisiaan hankaavat sekä liian tiheässä kasvavat oksat. Runko- ja juurivesat poistetaan. Puiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti ja huonokuntoiset puut kaadetaan.

Lohkon II metsäsaareke kuuluu hoitoluokkaan A3. Saarekkeella kasvavat puut on inventoitu kasviluetteloon ja hoidetaan edellä mainittujen ohjeiden mukaisesti. Metsäsaarekkeen pohja jätetään luonnontilaiseksi metsänpohjakasvillisuudelle ja saarekkeelta poistetaan vesakko vuosittain.

5 LOHKO III

Lohko III käsittää alueen länsipuolen viheralueet Sivarilan ja Hietalinnan ympärillä. Peltoihin rajoittuvat alueet kuuluvat hoitoluokkaan A3 ja Sivarilan ympärillä oleva, päärakennukselle johtavan tien viereinen alue kuuluu hoitoluokkaan A2. Sivarilan edustalla sekä Hietalinnan pohjoispuolella on myös pienet metsäsaarekkeet, jotka kuuluvat hoitoluokkaan A3.

Lohkossa III on runsaasti kasvillisuutta. Laajoilla nurmialueilla on lehtipuita 116 kpl, havupuita 66 kpl sekä lehtipensaita. Alueen keskellä on vähäisellä käytöllä oleva tenniskenttä. Tenniskenttä pidetään kunnossa ja pellon laidassa sijaitsevalle A3 nurmialueelle asennetaan frisbeegolfmaali. Nurmialueiden hoidossa noudatetaan kohtien 2.1 ja 2.2 ohjeita.

Taulukko 3 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen puu- ja pensaslajit lohkoIII

Lohko III		
Lehtipuut		kpl
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	106
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	
<i>Malus domestica</i>	tarhaomenapuu	4
<i>Sorbus aucuparia</i>	kotipihlaja	6
Havupuut		
<i>Abies sibirica</i>	siperianpihta	26
<i>Larix sibirica</i>	siperianlehtikuusi	4
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi	25
<i>Picea omorika</i>	serbiankuusi	1
<i>Picea pungens 'Glauca'</i>	hopeakuusi	2
<i>Pinus cembra</i>	sembrämänty	1
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty	6
<i>Thuja occidentalis</i>	kanadantuija	1
Pensaat		
<i>Cornus alba 'Sibirica'</i>	korallikanukka	
<i>Crataegus grayana</i>	aitaorapihlaja	
<i>Dasiphora fruticosa</i>	pensashanhikki	
<i>Lonicera spp.</i>	kuusama	
<i>Ribes nigrum</i>	mustaherukka	
<i>Rosa rugosa</i>	kurtulehtiruusu	
<i>Rubus odoratus</i>	tuoksuvatukka	
<i>Spiraea 'Grefsheim'</i>	norjanangervo	
<i>Spiraea salicifolia</i>	viitapajuangervo	

Lohkon III pensaista kurttulehtiruusu ja viitapajuangervo leikataan alas. Lohkon muille pensaille tehdään harvennusleikkaus. Pensaiden leikkaus ja hoito tehdään kohdan 2.4 ohjeiden mukaisesti.

Lohkon III alueella on paljon vanhahkoja koivuja. Osa koivuista on monirunkoisia ja osalla on lieviä vaurioita rungossa. Koivuista poistetaan kuolleet, sairaat ja vaurioituneet oksat. Jos koivujen kunto vaikuttaa huononevan, ne poistetaan välittömästi. Hietalintaan johtavalle koivukujanteelle istutetaan uusia taimia poistettujen tilalle.

Pihlajista ja omenapuista poistetaan kuolleiden, sairaiden ja vaurioituneiden oksien lisäksi väärään suuntaan kasvavat, toisiaan hankaavat ja liian tiheässä kasvavat oksat. Myös juuri- ja runkovesat poistetaan.

Lohkon III havupuulajit eivät tarvitse varsinaisia hoitoleikkauksia. Puista poistetaan kuolleet, sairaat ja vahingoittuneet oksat kevättälvella. Erityisesti sembramännillä itsekarsiutumiskyky on huono. Puun alaoksat kuolevat, mutteivät putoa ja puu on kärsivän näköinen. Kuolleet alaoksat poistetaan säännöllisesti ja puun kuntoa tarkkaillaan.

Hietalinnan edustan hopeakuusista poistetaan myös säännöllisesti kuivuneita oksia. Hopeakuusi tarvitsee paljon valoa ja varjopuoli helposti karsiutuu harvan näköiseksi. Hopeakuusten kuntoa tarkkaillaan.

Hietalinnan pohjoispuolen metsäsaarekkeella kasvaa kuusia, koivuja sekä siperianpihtoja. Siperianpihta viihtyy sekapuumetsikössä. Metsikkö on kuitenkin pellonpuoleiselta laidalta erittäin tiheä ja muutamilla pihdoilla on pieniä runkovaurioita, joten pellonlaidan metsikköä harvennetaan ja runkovaurioisia puita seurataan.

Metsäsaarekkeiden puut on inventoitu ja hoitotoimet mainittu edellä. Saarekkeilta poistetaan sinne kasvavat puuvartist vesat ja metsänpohjakasvillisuus pyritään säilyttämään.

6 LOHKO IV

Lohko IV päärakennuksen eteläpuolella käsittää peltoalueen sekä peltoalueen keskellä sijaitsevan pienen metsäsaarekkeen. Peltoalue kuuluu hoitoluokkaan B2 eli maisemaniittyihin ja metsäsaareke hoitoluokkaan C4 metsät. Lohkon IV alueella kasvaa leppää, koivuja, haapaa, pajuja, kuusta sekä mäntyä.

Taulukko 4 Järvenpään sosiaalisairaalan piha-alueen puu- ja pensaslajit lohkot IV, V ja VI

Puut	
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu
<i>Juniperus communis</i>	kotikataja
<i>Larix sibirica</i>	siperianlehtikuusi
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi
<i>Pinus cembra</i>	sembramänty
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty
<i>Populus tremula</i>	haapa
<i>Prunus padus</i>	tuomi
<i>Quercus robur</i>	tammi
<i>Salix caprea</i>	raita
<i>Salix fragilis 'Bullata'</i>	terijoensalava
<i>Sorbus aucuparia</i>	kotipihlaja
<i>Tilia cordata</i>	metsälehmus
Pensaat	
<i>Caragana arborescens</i>	siperianhernepensas
<i>Cornus alba 'Sibirica'</i>	korallikanukka
<i>Crataegus grayana</i>	aitaorapihlaja
<i>Dasiphora fruticosa</i>	pensashanhikki
<i>Pinus mugo</i>	vuorimänty
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja
<i>Ribes nigrum</i>	mustaherukka
<i>Rosa rugosa</i>	kurtturehtiruusu
<i>Rosa 'Splendens'</i>	valamonruusu
<i>Salix spp.</i>	paju
<i>Sambucus racemosa</i>	tertuselja
<i>Spiraea 'Grefsheim'</i>	norjanangervo
<i>Spiraea salicifolia</i>	viitapajuangervo
<i>Syringa vulgaris</i>	pihasyreeni

Peltoalueelle tehdään talvikaudella alkuraivaus, jossa syntynyt vesakko poistetaan raivaussahalla. Aivan joen rantatörmälle jätetään tervettä, pystykasvuista ja siistiä paju- ja leppävesakkoa suojavyöhykkeeksi. Kaadettu vesakko kuljetetaan pois alueelta. Alkuraivauksen jälkeen peltoalueen vesakoituminen estetään niittämällä alueen ruohovartinen kasvillisuus vuosittain elo-syyskuun vaihteessa. Niitossa on huomioitava alueella pesivät linnut. Niitetty kasvillisuus jätetään paikoilleen maatumaan.

Peltoalueella kasvaa eri ikäisiä, luontaisesti alueelle levinneitä havupuun taimia. Hyväkuntoiset havupuun taimet jätetään kasvamaan ja niiden ympärillä oleva, kasvua haittaava ruohovartinen kasvillisuus niitetään kaksi kertaa vuodessa. Puiden ympärystä ensimmäinen niitto tehdään alkukesällä, toinen elo-syyskuun vaihteessa. Molemmilla niitokerroilla on huomioitava alueen linnut sekä niiden pesät.

Havupuun taimien kasvattamisen tarkoituksena on alueen kaakkoisreunalla sijaitsevan yksityisen kesämökin ja sairaala-alueen välisen suojavyöhykemetsän kasvattaminen. Tulevaisuudessa alueen hoitoluokitus tulee tarkistaa ja muuttaa C hoitoluokkaan eli taajamametsiin kuuluvaksi. Myös hoito-ohjeet muutetaan luokan laatuvaatimusten mukaisiksi.

Alueen metsäsaareke hoidetaan C4 hoitoluokan metsänä. Saarekkeen puustolle tehdään harvennus 10-15 vuoden välein. Harvennuksessa saarekkeen puustosta poistetaan 25-30 prosenttia ja kaadetut puut viedään pois alueelta. Harvennetaessa saarekkeelta poistetaan huonokuntoisia ja liian tiheässä kasvavia puita. Saarekkeelle pyritään aikaansaamaan monikerroksellinen sekapuusto. Harvennus tehdään talvikaudella.

7

LOHKO V

Lohko V käsittää alueen itäpuolen suuren peltoalueen sekä peltoalueen reunalla sijaitsevan asuinrakennuksen piha-alueen. Piha-alue kuuluu hoitoluokkaan A3 ja peltoalue hoitoluokkaan B2.

Piha-alueen kasvillisuus koostuu havu- ja lehtipuista sekä lehtipensaista. Asuinrakennuksen piha-alueella kasvaa koivuja, raitaa, terijoensalavaa, kuusta, sembramäntyä, mäntyä sekä kanukkaa. Yksityiselle kesämökille vievää tietä reunustaa siperianhernepensasaidanne.

Myös peltoalueella on istutettua kasvillisuutta. Peltoalueelle on istutettu terijoensalavaa, kuusta, pensashanhikkia, mustaherukkaa ja kurtturehtiruusuja. Luontaisesti alueella kasvaa lisäksi leppää, koivuja, pajuja sekä mäntyä.

Asuinrakennuksen pihan nurmialue hoidetaan kohdan 2.2 ohjeiden mukaisesti. Pensaista kurtturehtiruusu alasleikataan ja muut pensaat harvennusleikataan kevättalvella kolmen vuoden välein kohdan 2.4 ohjeiden mukaisesti.

Puiden hoidossa noudatetaan kohdan 2.5 yleisiä ohjeita. Koivujen, terijoensalavien, kuusten ja mäntyjen tarkemmat hoito-ohjeet löytyvät kohdasta 3 ja sembramännyn kohdasta 6. Myös peltoalueen istutettu kasvillisuus hoidetaan näiden ohjeiden mukaisesti.

Lohkon V peltoalueelle tehdään niitämällä ylläpidettävä, joen rantaa myötäilevä kulkuväylä. Kulkuväylää hoidetaan niitämällä se kuukausittain. Niittojätettä ei korjata pois, vaan se jätetään maatumaan paikalleen.

Peltoalueen ruohovartinen kasvillisuus pidetään hoidettuna laiduntamalla. Alueelle pystytetään kevytrakenteinen lammasaitaus ja suojakatos kävelypolkua myötäillen. Laiduntamiseen lainataan tai vuokrataan lampaita kesäkaudelle. Lampaat ovat valikoivia syöjiä, joten lammasaitauksen paikkaa kannattaa siirtää vuosittain. Samalla lammasaitauksen kunto tarkistetaan. Lammasaitauksen sisäpuolelle ei saa jäädä istutettua kasvillisuutta. Aidatun alueen ulkopuolelle jäävä ruohovartinen kasvillisuus hoidetaan niittämällä kohdan 6 ohjeiden mukaisesti.

Lohkon V peltoalueella vesakkoa kasvaa lähinnä joen rajapinnassa. Suojavyöhyke on hyvä säilyttää, joten se hoidetaan harventamalla vesakkoa. Pystykasvuista, tervettä ja siistiä vesakkoa jätetään kasvamaan. Kaadettu vesakko kuljetetaan pois alueelta.

8 LOHKO VI

Lohko VI käsittää kartanon ympärysalueen sekä urheiluhallin ympäristön. Lohkon rakennetut viheralueet on luokitettu kuuluvaksi hoitoluokkaan A3. Lisäksi kartanon pohjoispuolella on C4 hoitoluokan metsäalue.

Hoitoluokan A3 alueilla kasvaa kanukkaa, aitaorapihlajaa, pensashikkia, herukkaa, taikinamarjaa, kurtturehtiruusuja, valamonruusuja, terttuseljaa, norjanangervoa, viitapajuangervoa, pihasyreeniä, vuorimäntyä, koivuja, tuomea, tammea, raitaa, pihlajaa, metsälehmusta, siperianlehtikuusta ja kuusta. C4 metsäalueella kasvaa koivuja, haapaa, tammea, raitaa, pihlajaa, katajaa, siperianlehtikuusta, kuusta sekä mäntyä.

Lohkon VI hoitoluokkaan A3 kuuluvat nurmialueet hoidetaan kohdan 2.2 ohjeiden mukaisesti. Kurtturehtiruusu ja valamonruusu leikataan alas kolmen vuoden välein ja muut pensaat harvennusleikataan. Pensaiden leikkaukset tehdään kevättalvella kohdan 2.4 ohjeiden mukaisesti.

Lohkon V puusto on eri ikäistä. Vanhimmat puut ovat vuosikymmeniä vanhoja. Vanhimpien puiden hoidossa käytetään erityistä harkintaa ja varovaisuutta. A3 hoitoluokan puista poistetaan kevättalvella kuolleet, sairaat ja vaurioituneet sekä toisiaan hankaavat oksat kohdan 2.5 ohjeiden mukaisesti. Myös runko- ja juurivesat poistetaan. Puiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti ja huonokuntoiset puut kaadetaan välittömästi.

Kartanon vieressä sijaitseva hoitoluokkaan C4 kuuluvat metsäalue on havupuuvaltainen ja puut ovat useita vuosikymmeniä vanhoja. Metsäalueella on paljon vesakkoa ja se kaipaa harvennusta. Vesakkoa poistetaan ja metsä harvennetaan kohdan 6 ohjeiden mukaisesti. Vanhaa puustoa pyritään jättämään alueelle mahdollisimman paljon. Hoidon tavoitteena on saada metsäalueelle selkeä, monikerroksellinen sekapuusto.

Vuosi:	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM
<u>Nurmialueet</u>						
kevätkunnostus (huhtikuu):						
aurausmerkkien poisto						
auraushiekan poisto						
roskien poisto						
vaurioiden paikkaus						
lannoitus (huhtikuu, elokuu)						
kalkitus (huhtikuu)						
leikkaus (toukokuu-syyskuu)						
syyskunnostus (lokakuu):						
lehtien silppuaminen						
aurausmerkkien asennus						
<u>Perenna-alueet</u>						
kevätkunnostus (huhtikuu-toukokuu):						
kuolleiden kasvinosien poisto						
kasvualustan haraus						
nousseiden taimien istutus						
jakaminen (toukokuu, kolmen vuoden välein)						
lannoitus (huhtikuu, kesäkuu, elokuu)						
kalkitus (huhtikuu)						
kitkentä (toukokuu-syyskuu)						
syyskunnostus (lokakuu):						
kuolleen kasvimassan poisto						
kasvualustan haraus						
<u>Pensaat</u>						
Lohko I pensaiden leikkaus (maaliskuu, kolmen vuoden välein)						
Lohko II pensaiden leikkaus (maaliskuu, kolmen vuoden välein)						

Vuosi:	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM
Lohko III pensaiden leikkaus (maaliskuu, kolmen vuoden välein)						
Lohkot V ja VI pensaiden leikkaus (maaliskuu, kolmen vuoden välein)						
vahingoittuneiden oksien poisto (huhtikuu)						
kevätkunnostus (huhtikuu):						
kuolleen kasvimateriaalin poisto						
lannoitus (huhtikuu, elokuu)						
kalkitus (huhtikuu)						
kuorikate pensasalueille (maaliskuu, tarvittaessa kolmen vuoden välein):						
Lohko I						
Lohko II						
Lohko III						
kitkentä (toukokuu-syyskuu)						
Lohko I muotoonleikkaus (kesäkuu, elokuu):						
viitapihlaja-angervo						
pensashanhikki						
vuorimäntyjen typistys (kesäkuu)						
<u>Puut</u>						
Lohko I hopeapajukujanteen poisto						
Lohko II hopeapajujen poisto						
Lohko I koivujen leikkaus (syyskuu)						
Lohko I muut puut leikkaus (maaliskuu)						
Lohko II koivujen leikkaus (syyskuu)						
Lohko II muut puut leikkaus (maaliskuu)						
Lohko III koivujen leikkaus (syyskuu)						
Lohko III muut puut leikkaus (maaliskuu)						
Lohko V koivujen leikkaus (syyskuu)						
Lohko V muut puut leikkaus (maaliskuu)						

Vuosi:	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM	PVM
Lohko VI koivujen leikkaus (syyskuu)						
Lohko VI muut puut leikkaus (maaliskuu)						
huonokuntoisten puiden poisto (tammikuu, helmikuu)						
<u>Peltoalueet</u>						
alkuraivaus						
niitto (elokuu-syyskuu)						
Lohko IV puiden ympäryсниitto (kesäkuu, syyskuu)						
Lohko V kulkuväylän niitto (kesäkuu-syyskuu)						
Lohko VI vesakon siistiminen (tammikuu-helmikuu, kahden vuoden välein)						
Lohko V vesakon siistiminen (tammikuu-helmikuu, kahden vuoden välein)						
lammasaitauksen pystytys (toukokuu)						
lammasaitauksen purku (lokakuu)						
<u>Metsäalueet</u>						
Lohko IV harvennus (tammikuu-helmikuu, 10-15 vuoden välein)						
Lohko VI harvennus (tammikuu-helmikuu, 10-15 vuoden välein)						
vesakon poisto (marraskuu-joulukuu, kahden vuoden välein)						

LOHKO I:

Puut:		rauduskoivu/ hieskoivu	9 kpl
BP	Betula pendula/ pubescens	rauduskoivu/ hieskoivu	9 kpl
MD	Malus domestica	tarhaomenapuu	3 kpl
PA	Picea abies	metsäkuusi	4 kpl
PO	Picea omorika	serbiankuusi	1 kpl
PS	Pinus sylvestris	metsämänty	3 kpl
SF	Salix fragilis 'Bullata'	terijoensalava	1 kpl
SS	Salix 'Sibirica'	hopeapaju	20 kpl
SA	Sorbus aucuparia	kotipihlaja	4 kpl
SH	Sorbus hybrida	suomenpihlaja	2 kpl

Pensaat:

Co al	Cornus alba 'Sibirica'	korallikanukka
Cr gr	Crataegus grayana	aitaorapihlaja
Da fr	Dasiphora fruticosa	pensashanhikki
Hy ar	Hydrangea arborescens	pallohortensia
Mi de	Microbiota decussata	tuivio
Pi mu	Pinus mugo	vuorimänty
Ro sp	Rosa 'Splendens'	valamonruusu
So so	Sorbaria sorbifolia	viitapihlaja-angervo

LOHKO II:

Puut:		rauduskoivu/ hieskoivu	17 kpl
BP	Betula pendula/ pubescens	rauduskoivu/ hieskoivu	17 kpl
MD	Malus domestica	tarhaomenapuu	2 kpl
PA	Picea abies	metsäkuusi	14 kpl
PS	Pinus sylvestris	metsämänty	8 kpl
PT	Populus tremula	metsähaapa	6 kpl
SC	Salix caprea	raita	18 kpl
SF	Salix fragilis 'Bullata'	terijoensalava	2 kpl
SS	Salix 'Sibirica'	hopeapaju	2 kpl
TO	Thuja occidentalis	kanadantuja	1 kpl

Pensaat:

Co lu	Cotoneaster lucidus	kiiltotuhkapensas
Da fr	Dasiphora fruticosa	pensashanhikki
Ju co	Juniperus communis 'Repanda'	kääpiökataja
Ro ru	Rosa rugosa	kurttulehtiruusu
Ru od	Rubus odoratus	tuoksuvatukka
Sp ch	Spiraea chamaedryfolia	idänvirpiangervo
Sp gr	Spiraea 'Grefsheim'	norjanangervo
Sy vu	Syringa vulgaris	pihasyreeni

LOHKO III:

Puut:		siperianpihta	13 kpl
AS	Abies sibirica	siperianpihta	13 kpl
BP	Betula pendula/ pubescens	rauduskoivu/ hieskoivu	82 kpl
LS	Larix sibirica	siperianlehtikuusi	4 kpl
MD	Malus domestica	tarhaomenapuu	4 kpl
PA	Picea abies	metsäkuusi	19 kpl
PO	Picea omorika	serbiankuusi	1 kpl
PP	Picea pungens 'Glauca'	hopeakuusi	2 kpl
PC	Pinus cembra	sembramänty	1 kpl
PS	Pinus sylvestris	metsämänty	6 kpl
SA	Sorbus aucuparia	kotipihlaja	6 kpl
TO	Thuja occidentalis	kanadantuja	1 kpl

Pensaat:

Cornus alba 'Sibirica'	korallikanukka	
Cr gr	Crataegus grayana	aitaorapihlaja
Da fr	Dasiphora fruticosa	pensashanhikki
Lo sp	Lonicera spp.	kuusama
Ri ni	Ribes nigrum	mustaherukka
Ro ru	Rosa rugosa	kurttulehtiruusu
Ru od	Rubus odoratus	tuoksuvatukka
Sp gr	Spiraea 'Grefsheim'	norjanangervo
Sp sa	Spiraea salicifolia	viitapajuangervo

LOHKOT IV, V JA VI:

Puut:		rauduskoivu/ hieskoivu/ siperianlehtikuusi
BP	Betula pendula/ pubescens	rauduskoivu/ hieskoivu/ siperianlehtikuusi
LS	Larix sibirica	siperianlehtikuusi
PA	Picea abies	metsäkuusi
PC	Pinus cembra	sembramänty
PP	Prunus padus	tuomi
PS	Pinus sylvestris	metsämänty
QR	Quercus robur	tammi
SA	Sorbus aucuparia	kotipihlaja
SC	Salix caprea	raita
SF	Salix fragilis 'Bullata'	terijoensalava
TC	Tilia cordata	metsälehmus

Pensaat:

Ca ar	Caragana arborescens	siperianhernepensas
Co al	Cornus alba 'Sibirica'	korallikanukka
Cr gr	Crataegus grayana	aitaorapihlaja
Da fr	Dasiphora fruticosa	pensashanhikki
Pi mu	Pinus mugo	vuorimänty
Ri al	Ribes alpinum	taikinamarja
Ri ni	Ribes nigrum	mustaherukka
Ro ru	Rosa rugosa	kurttulehtiruusu
Sp gr	Spiraea 'Grefsheim'	norjanangervo
Sp sa	Spiraea salicifolia	viitapajuangervo
Sy vu	Syringa vulgaris	pihasyreeni

MERKKIEN SELITYKSET:

- Lehtipuu
- Havupuu
- Lehtipensasalue
- Havupensasalue
- Yksittäinen lehtipensas
- Nurmialue
- Perenna-alue
- Peltoalue
- Metsäalue
- Ruohokiveys
- Kenttäkiveys

100 m

K. OSAKYLLÄ	KORTTELITILA	TONTTI/URN/O	VIRANOMAISTEN ARKISTOINTIMERKINTÖJÄ VARTEN	
RAKENNUSLOHKO	Saneraus		PIIRUSTUSLAJI	JUOKS.NRO
RAKENNUSKOHTIEN NIMI JA OSOITE	Järvenpään sosiaalisairaala Kuustie 36 04480 Haarajoki		PIIRUSTUKSEN SISÄLTÖ	MK 1:1000
SUUNNITTELIJA	Merja Kaarnakoski 26.3.2014		SUUNNITTELIJA	TYÖN NRO PIIR.NRO